

Desocupació

Lourdes López Cumbre

PID_00239127

Temps de lectura i comprensió: **5 hores**

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció.....	5
Objectius.....	6
1. Caràcters generals.....	7
1.1. Modalitats de desocupació i nivells de protecció	7
1.2. Definició legal de la contingència de desocupació	8
1.2.1. Capacitat per a treballar	9
1.2.2. Voluntat de continuar treballant	11
1.2.3. Pèrdua de feina o reducció de jornada. Desocupació total o parcial	13
1.3. Àmbit subjectiu i objectiu de la protecció per desocupació	14
1.3.1. Persones protegides	14
1.3.2. Acció protectora	15
2. Nivell contributiu. La prestació per desocupació.....	17
2.1. Requisits d'accés a la prestació per desocupació: la situació legal de desocupació com a element essencial	17
2.2. Sol·licitud, durada i quantia de la prestació per desocupació	23
2.3. Suspensió i extinció de la prestació per desocupació	27
2.4. Cotització durant la percepció de la prestació per desocupació	31
3. Nivell assistencial. El subsidi per desocupació.....	32
3.1. Àmbit subjectiu i requisits d'accés: la manca de rendes com a element essencial	32
3.2. Durada i quantia del subsidi de desocupació	35
3.3. Cotització durant la percepció del subsidi de desocupació	38
4. Regles d'aplicació comuna al nivell contributiu i assistencial.....	40
4.1. Automacitat de les prestacions i règim d'incompatibilitats	40
4.2. Règim de finançament, gestió i pagament de les prestacions	42
4.3. Règim d'obligacions d'empresaris i treballadors en matèria de desocupació	44
4.4. Règim de recursos aplicable als actes de reconeixement o denegació de la prestació i el subsidi de desocupació	46
4.5. Una anotació sobre alguns règims amb particularitats pròpies: el cessament d'activitat del treballador autònom	47
5. Programes específics per a aturats.....	55

5.1. El programa de renda activa d'inserció	55
5.2. Programa de requalificació professional de les persones que exhaureixin la prestació per desocupació (PREPARA)	58
Resum	61
Cas pràctic	63
Exercicis d'autoavaluació	63
Solucionari	66
Bibliografia	69

Introducció

Quan s'aprova la reforma de 2012 (RD-L 3/12, 10 febrer, BOE, 11), l'any 2011 havia tancat amb 5.273.600 d'aturats a Espanya i una taxa del 22,85%, segons l'Enquesta de població activa (EPA) anual. A la fi de 2015 (desembre) l'atur pujava a **4.779.000 persones (20,90%)**. A la Unió Europea, la taxa mitjana se situa entorn de l'11,8%.

La desocupació sol ser combatuda amb polítiques actives (mesures de formació, orientació, reciclatge, tècniques de cerca de feina, tutories personalitzades, iniciatives d'inserció professional, compromisos d'activitat, etc.) o passives (ajudes econòmiques en forma de prestació o subsidi dispensades pel sistema de la Seguretat Social sota condicions). Aquestes últimes, previstes generalment amb la cotització prèvia del treballador quan es troba actiu, se solen preveure de manera restrictiva per a impedir que l'aturat s'instal·li en la percepció d'una prestació econòmica que desincentivi la cerca activa de feina. S'oblida així que la configuració eminentment contributiva d'aquesta prestació genera un dret en el treballador pel fet d'haver cotitzat prèviament (convenis 44 i 102 OIT).

La tendència generalitzada en la regulació de la protecció per desocupació ha estat la de contenir la despesa mitjançant l'enduriment dels requisits d'accés. Aquestes restriccions s'han compensat amb l'ampliació del nivell assistencial successiu al contributiu (subsidi) o complementant tots dos mitjançant un conjunt de mesures o tercer nivell (rendes d'inserció o ajudes socials concebudes com a pròrrogues quan finalitza la prestació o el subsidi), totes de menys quantia i durada que la prestació contributiva. El desembre de 2015, la meitat dels desocupats ja no rebien cap cobertura d'aquesta prestació.

Objectius

Aquests materials pretenen facilitar a l'estudiant el coneixement necessari per a aplicar les normes que regulen la protecció per desocupació en el nostre ordenament jurídic, és a dir, la cobertura que es preveu tant a títol contributiu com assistencial per als treballadors que prèviament han cotitzat per aquesta contingència. Així mateix, es recullen els programes que l'Estat destina a cobrir els qui han exhaurit tant la prestació com el subsidi per desocupació dispensats pel sistema de la Seguretat Social.

A aquest efecte s'analitzen les modalitats i els nivells de protecció, la definició de la contingència, la dinàmica de la prestació per desocupació considerant no solament l'àmbit subjectiu sinó els requisits d'accés, amb especial atenció a la situació legal de desocupació, la quantia, durada, suspensió, extinció, gestió, pagament, etc. d'aquesta, atenció que es reproduïx així mateix en el nivell assistencial o subsidi de desocupació per a procedir, en últim terme, a un estudi de les ajudes complementàries d'aquesta protecció agrupades en forma de renda activa d'inserció o en programes específics per a la requalificació dels treballadors aturats.

Amb això es pretén:

1. Aportar un coneixement bàsic en la protecció per desocupació dispensada pel sistema de la Seguretat Social espanyol, facilitant les eines necessàries per a l'anàlisi i resolució de problemes que sorgeixin en l'exercici professional.
2. Transmetre un coneixement del llenguatge tecnicojurídic propi d'aquesta contingència i de la seva protecció.
3. Garantir un coneixement exhaustiu dels requisits, la dinàmica i el control de cadascun dels nivells de protecció, contributiu i assistencial.
4. Aproximar els estudiants a un coneixement de les principals decisions jurisprudencials en l'aplicació de les normes en matèria de protecció per desocupació.
5. Orientar en l'ús d'una bibliografia bàsica i especialitzada en la matèria.
6. Aconseguir el desenvolupament d'una capacitat analítica, de relació, de síntesi i d'expressió per mitjà d'activitats, un cas pràctic i un test d'autoavaluació sobre aquest bloc.

1. Caràcters generals

1.1. Modalitats de desocupació i nivells de protecció

En l'ordenament espanyol, la protecció per desocupació es preveu per als qui, **malgrat que puguin i vulguin treballar, perdin la feina o vegin suspès el seu contracte o reduïda la jornada ordinària de treball** (art. 262 LGSS).

La LGSS dedica tot el títol III a la protecció per desocupació i hi inclou tant el nivell contributiu (prestació) com el nivell assistencial (subsidi).

La involuntarietat en la pèrdua de feina en el primer i la manca de recursos individuals o familiars en el segon constitueixen elements definidors de cadascun d'aquests nivells. En relació amb el primer, el règim opta per protegir amb la prestació per desocupació no tant la falta de feina com la pèrdua –total o parcial– de la prèviament existent, la qual cosa justifica, a diferència d'altres països, que no obtinguin aquesta prestació demandants de primera feina. Respecte del segon, un llindar de recursos per sota del 75% del SMI i una certa contributivitat en els requisits exigits caracteritzen l'accés al subsidi de desocupació. D'alguna manera, els elements definidors de cadascun d'aquests nivells es confonen. El **nivell contributiu** preveu alguns **trets assistencialitzadors** i el **nivell assistencial** requereix una **certa contributivitat** dels beneficiaris.

El temor que se succeeixin **conductes fraudulentas** dins d'aquesta contingència constitueix un factor de preocupació que condiciona en gran manera el règim jurídic dissenyat per a aquest risc i que restringeix el camp d'aplicació (només als qui perdin involuntàriament la feina) i incrementa les fórmules de control sobre l'obtenció de les prestacions (acudir al Servei Públic d'Ocupació corresponent amb certa periodicitat). La creença, no del tot correcta, que l'aturat s'"instal·la" en aquesta situació pel fet d'estar protegit per una prestació contributiva alta i, després, per un subsidi, la necessitat de contenir la despesa en aquesta matèria, la convicció de l'excessiu frau en aquest cas i, finalment, la necessitat d'agilitar un mercat amb una elevada taxa de desocupació respecte de la mitjana europea, han propiciat successives reformes restrictives en aquest àmbit¹.

⁽¹⁾Llei 45/02, de 12 de desembre (BOE, 13); Llei 14/09, d'11 de novembre (BOE, 12); Llei 35/10, de 17 de setembre (BOE, 18); Llei 3/12, de 6 de juliol (BOE, 7), i RDL 5/13, de 15 de març (BOE, 16), RD-L 11/13, de 2 d'agost (BOE, 3) d'agost, Llei 1/14, de 28 de febrer (BOE, 1 de març), Llei 31/15, de 9 de setembre, (BOE, 10), entre d'altres.

La LGSS distingeix dues **modalitats de desocupació**:

- La **desocupació total**, quan el treballador cessa, amb caràcter temporal o definitiu, en l'activitat que duia a terme i és privat, consegüentment, del salari.
- La **desocupació parcial**, quan el treballador veu reduïda temporalment la jornada diària ordinària de treball, entre un mínim d'un 10% i un màxim d'un 70%, sempre que el salari sigui objecte de reducció anàloga (art. 262.2 i 262.3 LGSS).

Juntament amb les dues modalitats es reconeixen dos **nivells de protecció**, de caràcter públic i obligatori (art. 263 LGSS):

- El **nivell contributiu**, que té com a objecte proporcionar prestacions substitutives de les rendes salarials que s'han deixat de percebre com a conseqüència de la pèrdua d'una feina anterior o de la suspensió del contracte o reducció de jornada.
- El **nivell assistencial**, complementari de l'anterior, que garanteix la protecció dels treballadors aturats que es trobin dins el seu àmbit d'aplicació.

Juntament amb aquesta cobertura, la crisi econòmica va potenciar una sèrie d'ajudes temporals, normalment anuals, que s'han convertit en un **tercer nivell de protecció**. El seu nucli central es troba en la **renda activa d'inserció**. Però, així mateix, determinats **programes** pretenen la **requalificació professional dels aturats** (PREPARA) per a aconseguir la seva inserció, i preveuen ajudes econòmiques complementàries com a subsistència de l'aturat que no té cobertura contributiva o assistencial dins la protecció per desocupació. Concebudes amb caràcter conjuntural, han passat a formar part estructural del sistema de protecció per als aturats, ja que se'n preveu la pròrroga automàtica mentre el nivell d'atur, avui instal·lat en el 26% de la població activa, no disminueixi fins al 18%.

Des de l'any 2003, l'antic INEM (Institut Nacional d'Ocupació) ha passat a denominar-se **Servei Públic d'Ocupació Estatal**. Ha conservat el règim jurídic, econòmic, pressupostari, patrimonial i de personal d'aquell, i la mateixa personalitat jurídica, i la consideració com a organisme autònom de l'Administració General de l'Estat. Tota referència normativa a aquell ha de ser substituïda per aquest últim.

1.2. Definició legal de la contingència de desocupació

Com hem vist abans, d'acord amb l'article 262.1 LGSS, es troben en situació de desocupació els qui, malgrat que puguin i vulguin treballar, perdin la feina o vegin suspès el contracte o reduïda la jornada ordinària de treball en virtut

⁽²⁾A partir d'ara, SLD.

d'una sèrie de causes que motivaran el que la llei denomina *situació legal de desocupació*². L'exigència, doncs, per a observar aquesta contingència és triple, ja que es requereix:

- capacitat per a treballar (“puguin treballar”),
- voluntat de treballar (“vulguin treballar”) i
- pèrdua de la feina, suspensió de contracte o reducció de la jornada.

1.2.1. Capacitat per a treballar

La falta de capacitat per a treballar pot derivar d'una impossibilitat física o d'una prohibició legal.

1) **Incapacitat derivada d'impossibilitat física.** Entre aquestes es trobarien les situacions d'**incapacitat permanent**³, no parcial⁴, en qualsevol dels seus graus, que impedeix la realització del treball, tant temporalment com definitivament, al treballador. Aquesta conclusió es complica si, referida a la IP total a causa que el seu àmbit restringit a una incapacitat sobre una professió determinada i no per a qualsevol activitat del subjecte, dificulta l'acceptació com a aturat de qui perd la feina en aquestes condicions. En realitat, en aquest supòsit no es perd la capacitat plena per a treballar, sinó únicament una capacitat relativa per a fer determinades feines. L'aplicació de les regles d'incompatibilitat entre prestacions que impedeix percebre la de desocupació juntament amb la d'incapacitat salva aquesta superposició, amb el pretext d'evitar que la mateixa pèrdua d'ingressos sigui protegida per dues prestacions diferents. Aquesta solució no és aplicable al supòsit en què el declarat invàlid total treballa per compte d'altri i perd o se li suspèn una feina compatible; en aquest cas, es permet la compatibilitat entre la desocupació i la prestació per incapacitat.

⁽³⁾A partir d'ara, IP.

⁽⁴⁾La incapacitat parcial no genera una situació susceptible de ser protegida.

Pel que fa a la **incapacitat temporal**⁵, l'article 283 LGSS permet, tal com s'analitzarà amb més detall posteriorment, que, després de finalitzar la prestació que protegeix aquesta, el beneficiari pugui accedir a la prestació per desocupació sense descomptar els dies de permanència en la IT, fent prevaler la condició d'incapacitat sobre la d'aturat.

⁽⁵⁾A partir d'ara, IT.

- **Si la IT sobrevé mentre s'està percebent la desocupació**, el treballador passa a percebre aquella en una quantia igual a la que estava percebent. En aquest cas, i en cas que el treballador continuï en IT una vegada finalitzat el període de prestació per desocupació, continua percebent la prestació per IT en una quantia igual al 80% de l'IPREM, excloent-ne la part proporcional de les pagues extraordinàries.
- **Si és la desocupació la que sobrevé en situació d'IT**, l'aturat continua percebent la prestació d'IT en una quantia igual a la prestació per desocupació fins que s'extingeix aquesta situació. Llavors passa a SLD en cas que l'extinció del contracte s'hagi produït per alguna de les causes que reconeix com a tal l'article 267.1 LGSS i a percebre, si reuneix els requisits necessaris, la prestació per desocupació contributiva que li correspongui. En aquest cas, es descompta del període de percepció de la prestació per desocupació, com a ja consumit, el temps que s'hagi mantingut en la situació d'IT a partir de la data d'extinció del contracte de treball.

Quantia SMI i IPREM

La quantia del SMI per al 2016 és de 655,20 euros mensuals i 9.172,80 euros anuals, incloent-hi les dues pagues extraordinàries. Per la seva banda, la quantia de l'IPREM per al 2016 és de 532,51 euros mensuals i de 7.455,14 euros anuals, incloent-hi també les dues pagues extraordinàries.

Finalment, l'edat constitueix així mateix un factor d'incapacitat. D'acord amb l'article 204 LGSS, la jubilació implica el cessament en el treball a causa de l'edat; per tant, en principi, l'extinció del contracte per raons d'edat no dona lloc a una SLD. Per aquest motiu l'article 266.d LGSS estableix com a requisit necessari per a accedir a la protecció per desocupació **no haver complert l'edat ordinària que s'exigeix en cada cas per a causar dret a la pensió contributiva de jubilació**, tret que el treballador no tingui acreditat el període de cotització requerit per a això, o es tracti de supòsits de suspensió de contracte o de reducció de jornada.

2) **Incapacitat derivada de prohibició legal.** Entre les causes, caldria al·ludir a les autoritzacions administratives o judicials per a efectuar un treball al nostre país, com passa amb les autoritzacions de residència o de treball dels estrangers. En aquest sentit, els efectes són ben diferents segons que es tracti d'un **treballador comunitari** o **extracomunitari**. Per al treballador comunitari, les exigències se simplifiquen en gran manera, ja que s'aplica el mateix règim que als nacionals, sempre que estiguin en possessió de la targeta de residència, la qual no pot ser retirada o no se'n pot impedir la renovació pel fet que el titular no estigui exercint una activitat professional, sigui per compte propi o d'altri. Si el treballador comunitari està en possessió d'una prestació per desocupació al país d'origen, es pot desplaçar a algun altre país comunitari exportant la prestació ja obtinguda d'acord amb l'article 64 del Reglament 883/04, sobre coordinació dels sistemes de Seguretat Social. No obstant això, els treballadors estrangers tenen dret a accedir a les prestacions i als serveis de la Seguretat Social en les mateixes condicions que els espanyols, d'acord amb el que preveu l'article 14.1 LEx, però per a això han de complir tots els requisits quant a estada i autorització de treball que estableix el RD 557/11, de 20 d'abril (BOE, 30), especialment, els articles 62 i següents i els articles 147 i següents, respectivament.

1.2.2. Voluntat de continuar treballant

La involuntarietat en la pèrdua de feina o, des d'una altra perspectiva, la voluntat per a voler continuar treballant constitueix un requisit ineludible. Aturat és **qui busca feina i no n'aconsegueix, no pas qui no en busca o no accepta la que se li ofereix**. D'aquesta manera, els inactius en edat laboral que es troben fora del mercat per voluntat pròpia no poden accedir a la prestació per desocupació.

Per a la seva constatació s'exigeixen diferents controls. En primer lloc, es requereix la **inscripció com a demandant d'ocupació**. Tant la sol·licitud de la prestació com la inscripció com a demandant d'ocupació es reconeixen per mitjà d'un mateix acte (art. 268.1 LGSS). El termini per a efectuar la inscripció comença a partir de l'endemà d'aquell en què s'hagi produït la SLD. El seu incompliment comporta la pèrdua de la prestació corresponent als dies transcorreguts entre la data en què hauria d'haver tingut lloc el naixement del dret i la inscripció com a demandant, a excepció que aquesta última no s'hagi pogut produir per força major. Els treballadors en desocupació estan obligats a renovar la demanda d'ocupació en la forma i les dates que consideri l'entitat gestora en el document de renovació de la demanda (art. 299 LGSS). La incompareixença, excepte causa justificada, es considera una falta lleu (art. 24.1 LISOS), que se sanciona amb la pèrdua de prestació d'un mes (art. 47.1 LISOS). Si es tracta d'una infracció greu, la reincidència sobre aquestes determina l'extinció de la prestació (art. 47.1 LISOS). En aquest punt, un dels principals problemes resideix en el tractament de les baixes per no-renovació de la inscripció com a demandant, que ha de ser ininterrompuda. L'omissió d'una notificació individualitzada de la baixa provoca una distorsió en l'aplicació d'aquest requisit que s'ha de resoldre amb celeritat.

En segon terme, destaca l'obligació de subscriure el **compromís d'activitat**. Es tracta del compromís que adquireix el sol·licitant o beneficiari de les prestacions de buscar activament feina, acceptar una col·locació adequada i participar en accions específiques de motivació, informació, orientació, formació, reconversió o inserció professional per a incrementar-ne l'ocupabilitat. El Servei Públic d'Ocupació estatal o els corresponents serveis autonòmics han de requerir els beneficiaris de prestacions per desocupació, perquè acreditin davant ells, en la forma que determinin en el marc de la col·laboració mútua, la realització d'actuacions dirigides a la seva reinserció laboral o a la millora de la seva ocupabilitat. La no-acreditació té la consideració d'incompliment del compromís d'activitat (art. 300 LGSS).

A aquests efectes, s'entén per **col·locació adequada** la professió demanada pel treballador i també la que es correspongui amb la seva professió habitual o qualsevol altra que s'ajusti a les seves aptituds físiques i formatives. En tot cas, s'entén per col·locació adequada la que coincideixi amb l'última activitat laboral exercida, sempre que la durada hagi estat igual o superior a tres mesos. Transcorregut un any de percepció ininterrompuda de les prestacions, a

més de les professions indicades, també es poden considerar adequades altres col·locacions que, segons el parer del Servei Públic d'Ocupació, pugui exercir el treballador. La col·locació s'entén adequada quan s'ofereixi en la localitat de residència habitual del treballador o en una altra localitat situada en un radi inferior a 30 km des de la localitat de residència habitual, tret que el treballador acreditati que el temps mínim per al desplaçament, d'anada i tornada, supera el 25% de la durada de la jornada diària de treball, o que el cost del desplaçament comporta una despesa superior al 20% del salari mensual, o quan el treballador tingui possibilitat d'allotjament apropiat en el lloc de la nova ocupació.

La col·locació que s'ofereix al treballador s'entén adequada, tenint en compte la durada de la feina, indefinida o temporal, o de la jornada de treball, a temps complet o parcial. A més, perquè s'entengui adequada aquesta col·locació ha d'implicar un salari equivalent a l'aplicable al lloc de treball que s'ofereixi, amb independència de la quantia de la prestació a què tingui dret el treballador, o encara que es tracti de treballs de col·laboració social. S'han de tenir en compte les circumstàncies professionals i personals de l'aturat, i la conciliació de la vida familiar i laboral, l'itinerari d'inserció fixat, les característiques del lloc de treball que s'ofereix, l'existència de mitjans de transport per al desplaçament, i les característiques dels mercats locals d'ocupació. El salari corresponent a la col·locació perquè es consideri adequada en cap cas no pot ser inferior al SMI, una vegada descomptats d'aquell les despeses de desplaçament (art. 301 LGSS). Si hi ha una causa justificada, certa i provada, l'aturat pot rebutjar l'oferta de treball. En cas contrari, escau l'extinció de la prestació.

En tercer lloc, l'aturat ha de participar en els **treballs de col·laboració social**, en programes d'ocupació o en accions de promoció, formació o reconversió professionals, que determinin els serveis públics d'ocupació o les agències de col·locació quan duguin a terme activitats en l'àmbit de col·laboració amb aquells, i acceptar la col·locació adequada que li ofereixin els serveis públics d'ocupació o aquestes agències (art. 299.f LGSS). Es tracta d'una contraprestació a la comunitat per la seva protecció i sempre que es consideri una ocupació adequada a les condicions de l'aturat. En cap cas aquests treballs no poden comportar l'existència d'una relació laboral entre l'aturat i l'entitat en què es prestin, i l'aturat col·laborador manté el dret a percebre la prestació o el subsidi per desocupació que li correspongui. És el Servei Públic d'Ocupació corresponent el que promou la subscripció de concerts amb administracions públiques i entitats sense ànim de lucre en què s'identifiquin aquests treballs de col·laboració social que, en tot cas, han de reunir una sèrie de requisits:

- a) ser d'utilitat social i redundar en benefici de la comunitat;
- b) tenir caràcter temporal;
- c) coincidir amb les aptituds físiques i formatives del treballador aturat, i

d) no representar cap canvi de residència habitual del treballador, d'acord amb el que disposen els convenis de l'OIT.

1.2.3. Pèrdua de feina o reducció de jornada. Desocupació total o parcial

Aturat no és, en la definició legal de l'ordenament espanyol, a diferència d'altres ordenaments europeus, el demandant d'una primera feina, sinó el que ha tingut una feina abans i, o bé la perd, o bé suporta una suspensió del contracte o una reducció de la jornada ordinària. Per aquest motiu l'article 203 LGSS distingeix entre la desocupació total i la parcial, com s'ha anticipat.

1) La **desocupació total** es produeix quan el treballador cessa, amb caràcter temporal o definitiu, en l'activitat que estava duent a terme i és privat, consegüentment, del salari. A aquests efectes, la norma comprèn dins de la desocupació total el cessament total del treballador en l'activitat per dies complets, continuats o alterns durant, almenys, una jornada ordinària de treball, en virtut de suspensió temporal de contracte o de reducció temporal de jornada, decidides per l'empresari a l'empara de l'article 47 ET o de resolució judicial en seu concursal (art. 262.2 LGSS).

No es tracta només, doncs, de perdre la feina i d'obtenir la prestació, sinó que, després de les reformes efectuades en la legislació laboral, ara la desocupació total comprèn tant el cessament definitiu en el lloc de treball com el cessament temporal, o bé suspenent el contracte o bé reduint la jornada. Per a evitar una confusió d'aquest últim amb la desocupació parcial, la norma precisa, en primer lloc, que el cessament ha de comportar la **pèrdua de salari** i, en segon terme, que perquè s'admeti una desocupació total l'activitat ha de **cessar per dies complets** –o bé continuats, o bé alterns– durant almenys una jornada ordinària de treball.

2) Per la seva banda, es reconeix la **desocupació parcial** quan el treballador veu reduïda temporalment la jornada diària ordinària de treball, entre un mínim d'un 10% i un màxim d'un 70%, sempre que el salari sigui objecte de reducció anàloga. També a aquests efectes, s'entén per reducció temporal de la jornada diària ordinària de treball –desocupació parcial– la que decideixi l'empresari a l'empara de l'article 47 ET o de resolució judicial en el procés concursal, sense que s'hi comprenguin les reduccions de jornades definitives o que s'estenguin a tot el període que resta de la vigència del contracte (art.262.3 LGSS).

Observeu que, a diferència del supòsit anterior, el treballador **redueix la jornada diària ordinària entre un 10% i un 70%, però manté l'activitat** en el lloc de treball entre un 90% (si redueix un 10%) i un 30% (si redueix un 70%). És cert que la desocupació parcial té lloc únicament si es tracta d'una reducció

de caràcter temporal i no definitiva –en aquest cas s’ha de qualificar de desocupació total– i sempre que no s’estengui a tot el període que resta de vigència contractual –en aquest cas també s’ha de qualificar de desocupació total.

Activitat 1

L’empresa redueix jornada i salari durant sis mesos per a la meitat de la plantilla, de conformitat amb el que estableix l’article 47 ET. Considereu davant quin tipus de desocupació es troben aquests treballadors i quina serà la protecció que el sistema preveu per a aquests.

1.3. Àmbit subjectiu i objectiu de la protecció per desocupació

1.3.1. Persones protegides

L’article 264 LGSS estableix diferents nivells per a designar les persones cobertes per aquesta protecció.

En primer lloc, les que no ofereixen dubte al sistema i que són tant els **treballadors per compte d’altri** inclosos en el RGSS com els funcionaris interins, el personal eventual i el personal contractat en el seu moment en règim de dret administratiu al servei de les administracions públiques.

En segon lloc, i amb una remissió cautelosa a les peculiaritats que s’estableixin reglamentàriament, hi ha els **treballadors per compte d’altri inclosos en els règims especials que protegeixin aquesta contingència**, és a dir, els treballadors de la mineria del carbó, i els treballadors del mar. No hi estan inclosos, per tant, els treballadors per compte propi d’aquests règims (als quals correspondrà la prestació per cessament d’activitat, com s’exposarà).

Així mateix, la llei estén la protecció als **alliberats de presó** i als **emigrants retornats** (art. 274 LGSS) i, en virtut d’allò que disposen els articles 286 i següents, amb normes especials, als treballadors inclosos en el sistema especial per a treballadors agraris per compte d’altri, als contractats per a la formació i aprenentatge, als treballadors del mar, als militars de tropa i marineria i els **socis treballadors** en les seves diverses modalitats segons l’extensió efectuada per l’article 136 de la LGSS).

També estan compresos en la protecció per desocupació, en les condicions previstes en aquest títol per als treballadors per compte d’altri, els membres de les **corporacions locals** i els membres de les **junes generals** dels territoris històrics forals, cabildos insulars canaris i consells insulars balears i els **càrrecs representatius de les organitzacions sindicals** constituïts a l’empara de la LOLS, que exerceixen funcions sindicals de direcció, sempre que tots ells exerceixin els càrrecs indicats amb dedicació exclusiva o parcial i percebin una retribució (art. 264.e LGSS).

Finalment, estan compresos en la protecció per desocupació, en les condicions previstes en aquest títol per als treballadors per compte d'altri, els **alts càrrecs de les administracions públiques** amb dedicació exclusiva, que percebin retribucions i que no siguin funcionaris públics. El que disposa aquest paràgraf no s'aplica als alts càrrecs de les administracions públiques que tinguin dret a percebre retribucions, indemnitzacions o qualsevol altre tipus de prestació compensatòria com a conseqüència del cessament (art. 264.f LGSS).

1.3.2. Acció protectora

El **nivell contributiu** té com a objecte proporcionar prestacions substitutives de les rendes salarials que s'han deixat de percebre com a conseqüència de la pèrdua d'una feina anterior, la suspensió del contracte o la reducció de jornada.

La protecció en aquest nivell inclou:

- a) La **prestació** per desocupació, tant total com parcial.
- b) L'abonament de l'aportació de l'empresa corresponent a les **cotitzacions** a la Seguretat Social durant la percepció de les prestacions per desocupació, excepte en els supòsits de suspensió de contracte o reducció de jornada, en què és l'empresa l'obligada a ingressar l'aportació corresponent, i l'entitat gestora ha d'ingressar únicament l'aportació del treballador. Si es tracta de suspensió contractual o reducció de jornada, s'ha d'efectuar la cotització per totes les contingències, mentre que si es produeix l'extinció contractual, només escau la cotització per contingències comunes.

Per la seva banda, el **nivell assistencial**, complementari de l'anterior, garanteix la protecció dels treballadors aturats que es trobin dins l'àmbit d'aplicació d'aquest. La cobertura inclou en aquest nivell:

- a) El **subsidi** per desocupació.
- b) L'abonament, si escau, de la **cotització** a la Seguretat Social corresponent a la contingència de jubilació durant la percepció del subsidi per desocupació, en els supòsits que s'estableixen en l'article 208 LGSS (subsidi per a més grans de cinquanta-cinc anys i subsidi per a treballadors fixos discontinus, segons que tinguin més o menys de cinquanta-cinc anys).
- c) El dret a les prestacions d'assistència **sanitària** i, si escau, a les **prestacions familiars**, en les mateixes condicions que els treballadors inclosos en algun règim de la Seguretat Social.

En tots dos supòsits les prestacions es completen amb **accions específiques** de formació, perfeccionament, orientació, reconversió i inserció professional en favor dels treballadors aturats i aquelles altres que tinguin per objecte el

foment de l'ocupació estable. Tot això, sense perjudici, si escau, de les competències de gestió de les polítiques actives d'ocupació que duguin a terme tant l'Estat com les comunitats autònomes.

2. Nivell contributiu. La prestació per desocupació

2.1. Requisits d'accés a la prestació per desocupació: la situació legal de desocupació com a element essencial

Per a accedir a la prestació per desocupació l'article 266 LGSS exigeix:

a) Estar **afiliat** a la Seguretat Social o en situació **d'alta o assimilada a l'alta**, com ara excedència forçosa, alliberament de presó, tornada d'emigrants, trasllat o desplaçament temporal de l'empresa fora del territori nacional, fixos discontinus no cridats en reiniciar-se l'activitat, desplaçats que finalitzen la relació laboral, vaga o tancament patronal i finalització de contracte, IT, excedència per a tenir cura de fills o gaudi de vacances retribuïdes no gaudides abans per finalització del contracte.

b) Tenir cobert el **període mínim de cotització** exigít en cada cas per l'article 269.1 LGSS dins els **sis anys anteriors a la SLD** o al **moment en què va cessar l'obligació de cotitzar**. Per al supòsit que en el moment de la SLD es mantingui un o diversos contractes a temps parcial, s'han de tenir en compte, exclusivament, únicament a l'efecte de complir el requisit d'accés a la prestació, els períodes de cotització en els treballs en què s'hagi perdut la feina, de manera temporal o definitiva, o s'hagi vist suspès el contracte o reduïda la jornada ordinària de treball.

c) Trobar-se en SLD i acreditar **disponibilitat per a buscar activament feina** i per a **acceptar una col·locació adequada** per mitjà de la subscripció del **compromís d'activitat**.

d) **No haver complert l'edat ordinària** que s'exigeix en cada cas per a causar dret a la **pensió contributiva de jubilació**, tret que el treballador no tingui acreditat el període de cotització requerit per a això, o es tracti de supòsits de suspensió de contracte o reducció de jornada.

e) Estar **inscrit com a demandant d'ocupació** en el servei públic d'ocupació competent.

De totes la que ofereix més dificultat d'aplicació és la que s'enuncia en tercer lloc, que exigeix que el treballador aturat es trobi en SLD i es comprometi a subscriure un compromís d'activitat i a acceptar una col·locació adequada mitjançant el compromís d'activitat.

Pel que fa a la **SLD**, la selecció expressa dels supòsits que conformen la **SLD** no és neutra i reproduceix, almenys, tres conseqüències ben diferents:

a) L'existència d'una feina prèvia es converteix en un element definidor del règim de desocupació, per la qual cosa els qui accedeixen per primera vegada al mercat de treball o s'hi reincorporen després d'un temps no es troben protegits.

b) No tota pèrdua, suspensió o reducció de feina origina una SLD, sinó únicament les que es recullen en l'article 267 LGSS.

c) La SLD concreta, al seu torn, per a aquesta prestació, la determinació del **fet causant** d'aquesta i, per tant, el naixement i la durada, el termini de sol·licitud de la prestació, l'obligació d'inscripció com a demandant d'ocupació, el període d'espera, si escau, l'àmbit temporal en què s'han de computar les cotitzacions exigides per a aconseguir el dret a la prestació i la determinació de l'ocupació cotitzada.

Constitueixen **SLD** tant supòsits extintius com supòsits suspensius o novadors. Com a regla general, **preval la involuntarietat** en la **SLD** i la voluntarietat en els supòsits que no l'originen. De tal manera que s'exclouen d'aquesta determinació els qui cessen voluntàriament en el treball o no exerceixen accions per a la reincorporació en cas d'acomiadament nul o improcedent o els qui no sol·liciten el seu reingrés en els supòsits de suspensió amb dret a reserva del lloc de treball. De la mateixa manera, no cal estendre aquesta protecció ni a la dimissió ni a l'abandó del treballador, ni a l'extinció per mutu acord de les parts, ni a la mort, jubilació o incapacitat del treballador. Amb tot, es reconeix com un dels principals problemes en aquest règim la separació que de vegades es produeix entre el cessament real i la declaració formal d'aquesta **SLD**; ocorre així, per exemple, amb l'acomiadament individual, la confirmació del qual als efectes de desocupació es produeix després del cessament real.

Tenint en compte aquestes consideracions prèvies i de conformitat amb el que disposa l'article 267 LGSS, es troben en **SLD** els treballadors als quals s'extingeixi o se suspengui l'activitat en virtut d'algun dels supòsits següents.

En relació amb l'extinció, les causes determinants de la protecció per desocupació són:

a) L'acomiadament col·lectiu, adoptat per decisió de l'empresari a l'empara del que estableix l'article 51 ET o per mitjà d'una resolució judicial originada en el si d'un procediment concursal. La comunicació escrita de l'empresari al treballador serveix per a fixar la data d'efectes de desocupació, sempre que no sigui anterior a la comunicació que l'empresari faci a l'autoritat laboral de la data d'efectes de l'acomiadament col·lectiu. Per la seva banda, l'acta de conciliació administrativa o judicial o la resolució judicial definitiva serveixen, així mateix, per a concretar el moment en què es produeix la **SLD**.

b) La mort, jubilació o incapacitat de l'empresari individual, quan determinin l'extinció del contracte de treball. En tot cas, tant els hereus –mort de l'empresari– com l'interessat –jubilació o invalidesa– han de manifestar expressament la intenció de no mantenir l'empresa, i s'admet com a data d'extinció la data fixada per al cessament en la comunicació escrita d'aquest. Es requereix una comunicació escrita tant per part de l'empresari com, si escau, pels hereus o el representant legal, en què es notifiqui al treballador l'extinció de la relació laboral per alguna d'aquestes causes i, si escau, l'acta de conciliació administrativa o judicial o la resolució judicial definitiva.

c) L'acomiadament. La comunicació per escrit de l'acomiadament de l'empresari al treballador serveix per a acreditar-ne la data d'efectes. A falta d'una carta d'acomiadament, l'acreditació s'ha de fer mitjançant un certificat d'empresa o un informe de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social, en què consti el cessament involuntari en la prestació de treball i la seva data d'efectes. També serveix l'acta de conciliació administrativa o judicial, o la resolució judicial definitiva, que en declari la procedència o improcedència. En el supòsit d'improcedència, s'ha d'acreditar que no s'ha optat per la readmissió. En tot cas, n'hi ha prou que es formalitzi l'acomiadament del treballador perquè aquest pugui tramitar la prestació per desocupació, al marge dels efectes que sobre la prestació tingui la reclamació que, si escau, decideixi plantejar contra aquest. Durant la tramitació del recurs contra la sentència que declari la improcedència de l'acomiadament, el treballador es considera en SLD involuntària, amb dret a percebre les prestacions per desocupació, sempre que es compleixin els requisits exigits per a això, per la durada que li correspongui, en funció dels períodes d'ocupació cotitzada acreditats (art. 111.1.b LJS).

d) L'extinció del contracte per causes objectives. És la notificació de l'empresari al treballador la que marca la data i els efectes de la SLD. En cas de reclamació contra la decisió extintiva, els documents vàlids són l'acta de conciliació administrativa o judicial o la resolució judicial definitiva.

e) La resolució voluntària per part del treballador, en els supòsits previstos en els articles 40, 41.3, 49.1.m i 50 ET. Quan es tracti d'un trasllat previst per l'article 40 ET, si el treballador opta per l'extinció, es requereix un certificat de l'empresari en què figurin la causa i data d'efectes de la SLD. Si opta pel trasllat però, a més, reclama contra la decisió empresarial, la SLD s'ha d'acreditar mitjançant una interlocutòria d'execució de sentència, que declari extingida la relació laboral. Pel que fa a la modificació substancial de condicions de treball de l'article 41 ET, n'hi ha prou amb el certificat de l'empresa en què s'acrediti que el treballador ha optat per l'extinció contractual. En cas d'impugnar la decisió i extingir el contracte, s'ha d'acreditar mitjançant una resolució judicial definitiva. Però si s'accepta la decisió empresarial i, al seu torn, s'impugna, es requereix una interlocutòria judicial d'execució de sentència. Així mateix, en cas que hi hagi una extinció provocada perquè la treballadora ha estat víctima de violència de gènere, l'empresari ha d'acreditar aquesta situació extintiva mitjançant una comunicació escrita, a la qual s'ha d'adjuntar l'ordre de pro-

tecció en favor de la víctima o, si no, l'informe del Ministeri Fiscal en què es reconeguin els indicis sobre la condició de víctima de violència de gènere. Finalment, els supòsits extintius que reconeix l'article 50 ET exigeixen la presentació de la resolució judicial definitiva que declari extingida la relació laboral.

f) L'expiració del temps convingut o realització de l'obra o servei objecte del contracte, sempre que aquestes causes no hagin actuat per denúncia del treballador. És necessària la presentació de la còpia del contracte de treball o la comunicació del cessament, i es considera suficient el certificat d'empresa en què es recullin la causa i la data d'efectes de la SLD. Si l'entitat gestora de la prestació per desocupació constata que, durant els quatre anys immediatament anteriors a una sol·licitud de prestació per desocupació, el treballador ha percebut prestacions per finalització de diversos contractes temporals amb una mateixa empresa, es pot adreçar d'ofici a l'autoritat judicial i demanar que l'empresari sigui declarat responsable de l'abonament d'aquestes prestacions, excepte de la prestació corresponent a l'últim contracte temporal, si la contractació temporal reiterada fos abusiva o fraudulenta, i la condemna a l'empresari de la devolució a l'entitat gestora de les prestacions juntament amb les cotitzacions corresponents. En tot cas, la demanda per part de l'entitat gestora no comporta la revisió de les resolucions que hagin reconegut el dret a les prestacions per desocupació derivades de la finalització dels reiterats contractes temporals, que s'entenen degudes al treballador (art. 147 LRJS). I, així, en virtut del que estableix l'article 267.1.a 6è LGSS, en el supòsit que preveu l'article 147 LRJS i sense perjudici del que aquest assenyala, els treballadors s'entenen en SLD per la **finalització de l'últim contracte temporal** i l'entitat gestora els ha de reconèixer les prestacions per desocupació si reuneixen la resta dels requisits exigits.

g) La resolució de la relació laboral durant el període de prova a instància de l'empresari, sempre que l'extinció de la relació laboral anterior sigui a causa d'algun dels supòsits que preveu aquest apartat, o hagi transcorregut un termini de tres mesos des d'aquesta extinció. Considerant que, d'acord amb l'article 14.2 ET, durant el transcurs del període de prova la resolució de la relació laboral es pot produir a instància de qualsevol de les parts, la resolució per part del treballador impedeix l'accés a la prestació per desocupació, i és exigible, si aquesta es produeix a instància de l'empresari, que es comuniqui per escrit.

A més de l'extinció, es preveuen com a SLD:

a) Quan se suspengui temporalment la relació laboral, per decisió de l'empresari a l'empara del que estableix l'article 47 ET o en virtut d'una resolució judicial adoptada en el si d'un procediment concursal o quan la suspensió derivi de la decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar el lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere (art. 45.1.n ET). L'acreditació de la SLD per part de l'empresari mitjançant una comunicació escrita s'ha de completar amb la comunicació de l'autoritat la-

boral a l'entitat gestora de les prestacions per desocupació, de la decisió de l'empresari adoptada a l'empara del que estableix l'article 47 ET, en què ha de constar la causa de la SLD, els treballadors afectats, que la desocupació és total temporal, i el termini durant el qual continuen suspesos els contractes. En el supòsit de violència de gènere, es requereix, a més del certificat de l'empresa, l'ordre de protecció a favor de la víctima o, si no, l'informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis sobre la condició de víctima de violència de gènere.

b) Quan es **redueixi temporalment la jornada ordinària diària de treball**, per decisió de l'empresari a l'empara del que estableix l'article 47 ET o en virtut d'una resolució judicial adoptada en el si d'un procediment concursal, en tots dos casos en els termes de l'article 262.3, és a dir, amb una reducció temporal de la jornada entre un mínim del 10% i un màxim del 70%, sempre que el salari sigui objecte d'una reducció anàloga. Com en el supòsit anterior, l'acreditació de la SLD per part de l'empresari mitjançant una comunicació escrita s'ha de completar amb la comunicació de l'autoritat laboral a l'entitat gestora de les prestacions per desocupació, de la decisió de l'empresari adoptada a l'empara del que estableix l'article 47 ET, en què ha de constar la causa de la SLD, els treballadors afectats, que la desocupació és parcial, el termini pel qual es produirà la reducció de jornada, el nombre d'hores de reducció i el percentatge que aquesta reducció representa respecte de la jornada diària ordinària de treball.

c) Igualment, es troben en situació legal de desocupació els **treballadors fixos discontinus**, inclosos els que realitzin treballs fixos i periòdics que es repeteixin en dates certes, en els períodes d'inactivitat productiva. L'acreditació s'ha de fer mitjançant la presentació de la còpia del contracte o de qualsevol altre document que acrediti el caràcter de la relació laboral i la comunicació escrita de l'empresari en què s'acreditin les causes justificatives de la inactivitat productiva, i n'hi ha prou amb el certificat d'empresa, com a document acreditatiu. En el cas que la suspensió de l'activitat es produeixi per causes econòmiques, tècniques, organitzatives o de producció o derivades de força major, s'hi ha d'aplicar el que es preveu per als supòsits generals de suspensió.

d) Quan els treballadors **retornin a Espanya** perquè s'ha extingit la relació laboral al país estranger, sempre que no obtinguin prestació per desocupació en aquest país i acreditin cotització suficient abans de sortir d'Espanya. És la Delegació del Govern corresponent la que ha d'acreditar la SLD mitjançant un certificat en què constin la data de tornada, el temps treballat al país estranger, el període d'ocupació cotitzada i l'absència de dret a prestació per desocupació en aquest país.

e) Quan es tracti de membres de les **corporacions locals i membres de les juntes generals** dels territoris històrics forals, *cabildos* insulars canaris i consells insulars balears i els **càrrecs representatius dels sindicats** que exercixin funcions sindicals de direcció i es produeixi el seu cessament involuntari

i amb caràcter definitiu en els corresponents càrrecs o quan, tot i mantenir el càrrec, es perdi amb caràcter involuntari i definitiu la dedicació exclusiva o parcial. Aquesta absència s'ha d'acreditar mitjançant un certificat de l'òrgan competent en el certificat d'empresa, en què s'ha de fer constar el percentatge d'activitat retribuïda, si és dedicació parcial, juntament amb una declaració de l'interessat que no es troba en situació d'excedència forçosa ni en cap altra que li permeti el reingrés a un lloc de treball, que ha de constar en l'imprès de sol·licitud de la prestació. Així mateix es troben dins d'aquest supòsit els **alts càrrecs de les administracions públiques amb dedicació exclusiva que percebin retribució i que no siguin funcionaris públics**, tret que tinguin dret a percebre retribucions, indemnitzacions o qualsevol altre tipus de prestació compensatòria com a conseqüència del seu cessament.

Per la seva banda, **no es consideren en SLD** els treballadors que es trobin en els supòsits següents:

a) Quan **cessin voluntàriament en el treball**, excepte en els supòsits de resolució voluntària del contracte per part del treballador en els casos dels articles 40, 41.3, 49.1.m i 50 ET, com s'ha indicat.

b) Quan, malgrat que es trobin en alguna de les situacions previstes, **no acreditin la seva disponibilitat per a buscar activament feina i per a acceptar una col·locació adequada**, per mitjà del compromís d'activitat.

c) Quan, declarat improcedent o nul l'acomiadament mitjançant una sentència ferma i comunicada per l'ocupador la data de **reincorporació a la feina**, el treballador **no exerceixi aquest dret** o no es faci ús, si escau, de les accions previstes en l'article 279 LRJS.

d) Quan **no hagi estat sol·licitat el reingrés** al lloc de treball en els casos i terminis establerts en la legislació vigent, és a dir, quan es tracti d'excedència, privació de llibertat, etc.

Activitat 2

El treballador ha prestat serveis per a l'Ajuntament d'Olesa de Bonesvalls des de l'any 2000 fins al 2010. Ho ha fet dins del col·lectiu d'alts càrrecs, però a exclusió de cotització de la contingència per desocupació i FOGASA. Posteriorment ha prestat serveis en una empresa com a treballador per compte d'altri (vint-i-cinc dies) i ha cotitzat al RETA com a treballador per compte propi (des del 1990 fins al 2014). Acredita així mateix cotitzacions per compte d'altri anteriors a 1990, que superen els vuit-cents dies de cotització. Quan sol·licita la prestació per desocupació, l'entitat gestora la hi denega perquè entén que no compleix el requisit de tres-cents seixanta-cinc dies cotitzats durant els últims sis anys. És procedent aquesta denegació?

2.2. Sol·licitud, durada i quantia de la prestació per desocupació

Com a regla general, i seguint el que estableix l'article 268 LGSS, els potencials beneficiaris de la prestació han de **sol·licitar a l'entitat gestora** competent el reconeixement del dret a les prestacions, que neix a partir de la SLD (l'endemà d'aquesta), sempre que se sol·liciti dins el termini dels **quinze dies** següents (dies hàbils, no naturals).

La sol·licitud requereix la inscripció com a demandant d'ocupació, si aquesta no s'ha efectuat prèviament, i la subscripció del compromís d'activitat. El RD 200/2006, de 17 de febrer (BOE, 3), que modifica el RD 625/85, de 2 d'abril, de protecció per desocupació, permet formalitzar i presentar la sol·licituds de desocupació, a elecció del treballador, en les dependències administratives (Servei Públic d'Ocupació), o bé en els registres d'altres administracions, inclosos els de les entitats locals amb les quals hi hagi un conveni. Així mateix, i amb la finalitat d'agilitar la prestació, es permet la presentació de documents per correu o mitjans electrònics, informàtics i telemàtics.

Una **sol·licitud extemporània** implica el reconeixement de la prestació a partir de la data de la sol·licitud, i es perden tants dies de prestació com hi hagi entre la data en què ha tingut lloc el naixement del dret si s'hagués sol·licitat dins el termini i en la forma escaient i aquella en què efectivament s'ha formulat aquesta petició.

Aquesta regla preveu una sèrie d'excepcions o de matisos. Així, en cas que s'hagi gaudit del període que correspon a les **vacances anuals** retribuïdes abans de la finalització de la relació laboral o de la finalització de l'activitat de temporada o campanya dels treballadors fixos discontinus, la SLD i el naixement del dret a les prestacions es produeix una vegada transcorregut aquest període, sempre que se sol·liciti dins el termini dels quinze dies següents a la finalització. El període esmentat ha de constar en el certificat d'empresa a aquests efectes (art. 268.3 LGSS).

D'altra banda, en el **supòsit d'acomiadament o extinció** de la relació laboral, la decisió de l'empresari d'extingir aquesta relació s'entén, per si mateixa i sense necessitat d'impugnació, com a causa de SLD. L'exercici de l'acció contra l'acomiadament o l'extinció no impedeix que es produeixi el naixement del dret a la prestació (art. 268.4 LGSS).

En les resolucions recaigudes en procediments d'acomiadament o extinció del contracte de treball, és necessari distingir, no obstant això, aquestes tres situacions, *ex* article 268.5 LGSS:

a) Quan, com a conseqüència de la reclamació o el recurs, l'acomiadament es consideri **improcedent i s'opti per la indemnització**, el treballador ha de continuar percebent les prestacions per desocupació o, si no les està percebent, ha de començar a percebre-les amb efectes des de la data del cessament efectiu en la feina, prenent com a data inicial per a aquest compliment la de l'acta de conciliació o provisió d'opció per la indemnització, o, si escau, la de la resolució judicial.

b) Quan, com a conseqüència de la reclamació o el recurs es produeixi la **re-admissió del treballador**, mitjançant conciliació o sentència ferma, o encara que aquella no es produeixi en el supòsit a què es refereix l'article 284 de la Llei reguladora de la jurisdicció social (LRJS), les quantitats percebudes per aquest en concepte de prestacions per desocupació es consideren indegudes per una causa no imputable al treballador. En aquest cas, l'entitat gestora cessa en l'abonament de les prestacions per desocupació i ha de reclamar a la TGSS les cotitzacions efectuades durant la percepció de les prestacions. L'empresari ha d'ingressar a l'entitat gestora les quantitats percebudes pel treballador, i les ha de deduir dels salaris que s'han deixat de percebre que hagin correspost, amb el límit de la suma d'aquests salaris. A aquests efectes, hi és aplicable tot el que es disposa quant al reintegrament de prestacions del pagament de què l'empresari sigui directament responsable, i de la reclamació al treballador si la quantia de la prestació ha superat la del salari *ex* article 295.1 LGSS. En tot cas, l'empresari ha d'instar l'alta en la Seguretat Social amb efectes des de la data de l'acomiadament o extinció inicial, i cotitzar per aquest període, que es considera d'ocupació cotitzada amb caràcter general.

c) En els supòsits a què es refereixen els articles 281.2 i 286 LRJS, el treballador començarà a percebre les prestacions, si no les està percebent, a partir del moment en què es **declari extingida** la relació laboral.

Activitat 3

Un treballador amb contracte indefinit en una empresa és baixa voluntària perquè s'incorpora a l'empresa originària, en la qual es trobava en situació d'excedència especial. Ho fa a l'efecte de ser inclòs en el procediment de acomiadament col·lectiu que tramita aquesta última, sense arribar a prestar un dia de treball després de la reincorporació. Li correspondrà la prestació per desocupació?

La **durada** de la prestació està en funció dels **períodes d'ocupació cotitzada durant els sis anys anteriors** a la SLD o al moment en què va cessar l'obligació de cotitzar, d'acord amb l'escala que preveu l'article 269 LGSS.

Període de cotització (en dies)	Període de prestació (en dies)
Des de 360 fins a 539	120
Des de 540 fins a 719	180

Període de cotització (en dies)	Període de prestació (en dies)
Des de 720 fins a 899	240
Des de 900 fins a 1079	300
Des de 1.080 fins a 1.259	360
Des de 1.260 fins a 1.439	420
Des de 1.440 fins a 1.619	480
Des de 1.620 fins a 1.799	540
Des de 1.800 fins a 1.979	600
Des de 1.980 fins a 2.159	660
Des de 2.160 fins a	720

A l'efecte de determinar el **període d'ocupació cotitzada** s'han de tenir en compte totes les cotitzacions que no hagin estat computades per al reconeixement d'un dret anterior, tant de nivell contributiu com assistencial.

No es considera com a dret el que es reconegui en virtut de la suspensió de la relació laboral per decisió de la treballadora que es vegi obligada a abandonar el lloc de treball com a conseqüència de ser víctima de violència de gènere (art. 45.1.n ET). I, així, no es computen les cotitzacions corresponents al temps d'abonament de la prestació que efectui l'entitat gestora o, si escau, l'empresa, excepte quan la prestació es percebi en virtut de la suspensió de la relació laboral.

El període que correspon a les **vacances** es computa com a període de cotització efectiva i durant aquest període es considera el treballador en situació assimilada a l'alta.

Per la seva banda, en cas de **desocupació parcial**, la consumpció de prestacions generades es produeix per hores i no per dies. A aquest efecte, el percentatge consumit és equivalent al de reducció de jornada decidida per l'empresari a l'empara de l'article 47 ET.

Quan el dret a la prestació s'extingeix perquè el titular ha fet un **treball d'una durada igual o superior a dotze mesos**, aquest pot optar, en cas que se li reconegui una nova prestació, entre reobrir el dret inicial pel període que li quedava i les bases i tipus que li corresponien o percebre la prestació generada per les noves cotitzacions efectuades. Quan el treballador opti per la prestació anterior, les cotitzacions que va generar la prestació per la qual no ha optat no es poden computar per al reconeixement d'un dret posterior, de nivell contributiu o assistencial (art. 269.3 LGSS).

Quan hi hagi un descobert de cotització durant algun dels dies computables a l'efecte de determinar la base reguladora, aquesta es completarà estimant la que hauria correspost si el treballador l'hagués cotitzat.

D'altra banda, si les cotitzacions acreditades corresponen a un treball a temps parcial o amb jornada reduïda, cada dia treballat es computa, a aquests efectes, com un dia cotitzat, amb independència de la durada de la jornada.

El període de sis anys anteriors a la SLD, en els casos de les situacions assimilades a l'alta, es retrotrauen per tot el temps en què s'ha romàs en situació assimilada a l'alta, excepte en els casos d'emigrants retornats (en cas que acreditin cotitzacions a l'estranger computables) i dels penats alliberats (si han cotitzat pels treballs realitzats a la presó).

Pel que fa a la **quantia** de la prestació, s'obté aplicant a la base reguladora el percentatge vigent. D'aquesta manera, la **base reguladora** correspon a la **mitjana de la base** per la qual s'hagi cotitzat per aquesta contingència durant els **últims cent vuitanta dies del període** que correspongui a l'escala abans indicada (art. 270.1 LGSS).

I, així, la prestació per desocupació es calcula dividint per cent vuitanta la suma de les cotitzacions per la contingència de desocupació corresponents als últims cent vuitanta dies cotitzats precedents al dia en què s'hagi produït la SLD o al dia en què va cessar l'obligació de cotitzar. Del càlcul de la base reguladora s'exclouen la retribució per hores extraordinàries –tot i que per a calcular la base de cotització de la contingència de desocupació sí que s'hi inclogui aquesta quantitat– i les cotitzacions corresponents al temps d'abonament de la prestació efectuades per l'entitat gestora de la prestació per desocupació. Si hi ha algun descobert de cotització, es completa d'acord amb la quantia que hauria correspost si s'hagués cotitzat durant aquest període.

A aquesta base reguladora s'hi ha d'aplicar durant els cent vuitanta primers dies un **70%** i a partir del cent vuitanta-unè dia el **50%**. S'obté així la quantia de la prestació. D'aquesta s'han de **deduir** tant la retenció per **IRPF**, en tant que rendiment de treball, com l'aportació per **quotes a la Seguretat Social** que correspongui al treballador. Aquesta quantia, a més, no pot ser superior al **175% de l'IPREM**, excepte quan el treballador tingui un o més fills a càrrec seu, en aquest cas la quantia màxima serà, respectivament, del **200% o del 225% de l'IPREM**. El límit mínim de la prestació és el **107% o el 80% de l'IPREM**, segons que el treballador tingui o no, respectivament, fills a càrrec seu. Es considera que hi ha fills a càrrec quan aquests siguin menors de 26 anys o més grans amb una discapacitat en un grau igual o superior al 33%, no tinguin rendes de qualsevol naturalesa superiors al SMI i convisquin amb el beneficiari. Durant la percepció de la prestació, la quantia màxima o mínima s'ha d'adaptar a l'increment o disminució de fills a càrrec. La manca de rendes

es presumeix en cas de no-realització de treball per compte propi o d'altri la retribució del qual sigui igual o superior al SMI, sense perjudici que en aquests supòsits l'entitat gestora pugui sol·licitar l'acreditació d'inexistència de qual-sevol altra font d'ingressos. D'altra banda, no es requereix la convivència quan el beneficiari de la prestació declari l'obligació d'aliments en virtut d'un conveni o una resolució judicial respecte del fill o filla.

En cas de desocupació per pèrdua de **feina a temps parcial** o a temps complet, les quanties màximes i mínimes de la prestació s'han de determinar tenint en compte l'IPREM en funció de la **mitjana de les hores treballades durant el període dels últims cent vuitanta dies**, i aquesta mitjana s'ha de ponderar en relació amb els dies en cada feina a temps parcial o complet durant aquest període. A aquest efecte, s'ha de tenir en compte l'IPREM mensual vigent en el moment del naixement del dret, incrementat en una sisena part. Quan el treballador **tingui dos contractes a temps parcial i en perdi un d'aquests**, la base reguladora ha de ser la de la mitjana de les bases per les quals s'hagi cotitzat a la contingència de desocupació en ambdues feines durant els cent vuitanta dies.

Per la seva banda, la prestació per desocupació parcial es determina en proporció a la **reducció de la jornada de treball**. En els supòsits de reducció de jornada que preveuen els articles 37.4 bis, 37.5 i 37.7 ET, per al càlcul de la base reguladora, les bases de cotització es computen incrementades fins al 100% de la quantia que hauria correspost si s'hagués mantingut, sense reducció, el treball a temps complet o parcial. Si la SLD es produeix mentre el treballador es troba en les situacions de reducció de jornada, les quanties màxima i mínima s'han de determinar tenint en compte l'IPREM en funció de les hores treballades abans de la reducció de jornada.

Activitat 4

Quants dies de prestació corresponen a un treballador contractat l'1 de febrer de 2015 i acomiadat el 12 de març de 2016?

2.3. Suspensió i extinció de la prestació per desocupació

Els supòsits de suspensió i extinció estan taxats en els articles 271 i 272 LGSS, en què figura una llista que s'ha d'entendre tancada, atès el seu caràcter sancionador, que no admet una interpretació àmplia contrària al beneficiari.

El dret a la percepció de la prestació per desocupació el **suspèn** l'entitat gestora en les situacions següents:

a) Durant el període que correspongui per **imposició de sanció** per infraccions lleus (no comparèixer davant els serveis públics d'ocupació, no renovar la demanda d'ocupació, no retornar el justificant d'haver comparegut a les ofertes de feina, no complir el compromís d'activitat, no facilitar la informació necessària, etc.) i greus (rebutjar una oferta de feina adequada, negar-se a

participar en treballs de col·laboració social, programes d'ocupació, accions de promoció, formació o reconversió professional, etc.), en els termes establerts en la LISOS. Si finalitzat el període el beneficiari de prestacions no es troba inscrit com a demandant d'ocupació, la represa de la prestació requereix que comparegui prèviament davant l'entitat gestora acreditant aquesta inscripció.

b) Durant la situació de maternitat o de paternitat.

c) Mentre el titular del dret estigui complint una condemna que impliqui la **privació de llibertat**, tret que tingui responsabilitats familiars i no gaudeixi de cap renda familiar la quantia de la qual excedeixi el SMI –excloent-ne la part proporcional de les pagues extres–; en aquest cas, continua percebent la prestació, amb la sol·licitud prèvia per part de l'interessat.

d) Mentre el titular del dret realitzi un treball per compte d'altri d'una durada inferior a dotze mesos o un treball per compte propi d'una durada inferior a vint-i-quatre mesos o inferior a seixanta mesos, en el supòsit de treballadors per compte propi que causin alta inicial en el RETA o en el règim especial de treballadors del mar.

e) En els supòsits a què es refereix l'article 297 LRJS, mentre el treballador continuï prestant serveis o no els presti per voluntat de l'empresari en els termes que regula aquest article durant la **tramitació del recurs**. Una vegada que es produeixi la resolució definitiva s'ha de procedir d'acord amb el que preveu l'article 268.5 LGSS. L'esmentat article 297 LRJS regula els efectes que produeix el recurs davant un acomiadament improcedent, havent optat per la readmissió o havent estat declarat nul, i en aquests casos existeix l'execució provisional de sentència.

f) Per trasllat de residència a l'estranger, en cas que el beneficiari declari que es tracta de la cerca o realització de feina, perfeccionament professional o cooperació internacional, per un període continuat inferior a dotze mesos, sempre que la sortida a l'estranger estigui prèviament comunicada i autoritzada per l'entitat gestora, sense perjudici d'allò previst sobre exportació de prestacions en la normativa europea.

g) Per estança a l'estranger per un període, continuat o no, de fins a noranta dies naturals com a màxim durant cada any natural, sempre que la sortida a l'estranger estigui prèviament comunicada i autoritzada per l'entitat gestora. No té la consideració d'estança ni de trasllat de residència la sortida a l'estranger per un temps no superior a quinze dies naturals per una sola vegada cada any.

En tot cas, la suspensió comporta la **interrupció de l'abonament de la prestació però no afecta el període de la percepció**, excepte quan el titular del dret no hi comparegui, no renovi la demanda d'ocupació o no retorni dins el

termini establert el justificant d'haver acudit a les ofertes de feina facilitades. En aquests supòsits, el període de percepció de la prestació es redueix per un temps igual al de la suspensió produïda.

L'incompliment per part dels beneficiaris de l'obligació de presentar, en els terminis establerts, els **documents** que se'ls requereixin, sempre que puguin afectar la conservació del dret a les prestacions, pot donar lloc que l'entitat gestora adopti les mesures preventives necessàries, mitjançant la suspensió cautelar de l'abonament de les prestacions i fins que aquests beneficiaris compareguin davant aquella acreditant que compleixen els requisits legals establerts per al manteniment del dret, que es reprèn a partir de la data de la compareixença. Així mateix, l'entitat gestora ha de suspendre l'abonament de les prestacions durant els períodes en què **els beneficiaris no figurin inscrits com a demandants d'ocupació** al servei públic corresponent i es reprendrà a partir de la data de la nova inscripció, després de comparèixer davant l'entitat gestora i acreditar la inscripció, excepte que sigui procedent el manteniment de la suspensió de la prestació o la seva extinció per alguna de les causes previstes.

La **represa** de la prestació es produeix, o bé **d'ofici** per part de l'entitat gestora, sempre que el període de dret no s'hagi exhaurit i que el treballador figure inscrit com a demandant d'ocupació, o bé amb la **sol·licitud prèvia de l'interessat**, sempre que s'acrediti que ha finalitzat la causa de suspensió, que, si escau, aquesta causa constitueix SLD o que, si escau, es manté el requisit de manca de rendes o l'existència de responsabilitats familiars (art. 271.4 LGSS). En el supòsit de treballadors per compte propi que es donin d'alta al RETA o al règim del mar, la prestació per desocupació es pot reprendre quan el treball per compte propi sigui d'una durada inferior a seixanta mesos.

Els treballadors per compte propi que sol licitin la represa de la prestació o subsidi per desocupació amb posterioritat als vint-i-quatre mesos des de l'inici de la suspensió, han d'acreditar que el cessament en l'activitat per compte propi té origen en la concurrència de motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius, força major determinant del cessament, pèrdua de llicència administrativa, violència de gènere, divorci o separació matrimonial, cessament involuntari en el càrrec de conselles o administrador d'una societat o en la prestació de serveis en aquesta societat i extinció del contracte subscrit entre el treballador autònom econòmicament dependent i el seu client. **Si, arran del cessament, té dret a la protecció per cessament d'activitat**, podrà optar entre percebre-la o reobrir el dret a la protecció per desocupació suspesa. Si el treballador opta per la prestació anterior, les cotitzacions que han generat la prestació a la qual no ha optat no es poden computar per reconèixer un dret posterior.

El dret a la represa neix a partir del moment en què finalitza la causa de suspensió, sempre que se sol·liciti en el termini dels **quinze dies següents**, i la sol·licitud requereix la inscripció com a demandant d'ocupació si aquesta no s'ha efectuat prèviament. Així mateix, en la data de la sol·licitud es considera

reactivat el compromís d'activitat, excepte en els casos en què l'entitat gestora exigeixi la subscripció d'un nou compromís. Si es presenta la sol·licitud una vegada transcorregut el termini dels quinze dies, el dret és reconegut a partir de la data de la sol·licitud, i es perden tants dies de prestació com hi hagi entre la data en què ha tingut lloc el naixement del dret, si ha estat sol·licitat dins el termini i en la forma escaient, i aquella en què efectivament s'ha formulat la sol·licitud, excepte casos de força major.

Per la seva banda, el dret a la percepció s'**extingeix** també per causes taxades, i es reconeixen com a tals:

- a) L'**exhauriment del termini** de durada de la prestació.
- b) La **imposició de sancions** en els termes que preveu la LISOS (reincidència en infraccions lleus o greus, comissió d'infraccions molt greus, com ara l'obtenció fraudulenta de prestació indeguda, connivència amb l'empresari per a obtenir-la, compatibilitzar la prestació amb el treball en els supòsits prohibits o la no-aplicació o desviació de les ajudes de foment d'ocupació percebudes pels treballadors).
- c) La realització d'un **treball per compte d'altri d'una durada igual o superior a dotze mesos**, sense perjudici del dret d'opció que té el beneficiari, o la realització d'un treball per compte propi, per un temps igual o superior a vint-i-quatre mesos o igual o superior a seixanta mesos en el supòsit de treballadors per compte propi que causin alta inicial en el RETA o en el règim especial dels treballadors del mar, sense perjudici d'allò establert en relació amb la represa.
- d) El compliment per part del titular del dret de l'**edat ordinària de jubilació**, tret que no tingui acreditat el període de cotització requerit per a obtenir la pensió.
- e) L'obtenció de la condició de **pensionista de jubilació**, o d'**IP** en els graus d'**IP total**, **IP absoluta** per a tot treball o gran invalidesa. En aquests casos d'incapacitat, no obstant això, el beneficiari pot optar per la prestació més favorable.
- f) El **trasllat de residència a l'estranger**, excepte en els supòsits de suspensió.
- g) La **renúncia voluntària** al dret a la prestació per desocupació que té el beneficiari.

Respecte del que s'ha exposat i per finalitzar, convé efectuar dues matisacions. En primer lloc, que els **treballs de col·laboració social** que l'entitat gestora pugui exigir als perceptors de prestacions per desocupació no impliquen l'existència d'una relació laboral entre l'aturat i l'entitat en què es prestin aquests treballs, i el **treballador manté el dret a percebre la prestació o el subsidi per desocupació** que li correspongui. En aquest sentit, l'entitat gestora

ha de promoure la celebració de concerts amb administracions públiques i entitats sense ànim de lucre en què s'identifiquin aquestes feines de col·laboració social que han de reunir, entre d'altres, els requisits de ser d'utilitat social, revertir en benefici de la comunitat, ser de caràcter temporal, coincidir amb les aptituds físiques i formatives del treballador desocupat o no comportar-li un canvi de residència habitual.

En segon lloc, i en virtut del que estableix l'article 3 RDL 1/13, de 25 de gener (BOE, 26), quan una empresa, en aplicació de l'article 47 ET o d'un procediment concursal, ha suspès contractes de treball, de manera continuada o no, o ha reduït el nombre de dies o hores de treball i posteriorment s'extingeixen els contractes a l'empara dels articles 51 i 52.c ET o de l'article 64 de la Llei concursal, els treballadors afectats tenen dret a la **reposició de la durada de la prestació per desocupació de nivell contributiu** pel mateix nombre de dies en què hagin percebut la desocupació total o parcial en virtut d'aquelles suspensions o reduccions, amb un límit màxim de cent vuitanta dies.

La reposició s'aplica al mateix dret a la prestació per desocupació que es va consumir durant la suspensió temporal o reducció de jornada temporal. Les bases de cotització i la quantia que s'han de percebre són les mateixes que van correspondre durant el període objecte de reposició.

Activitat 5

Treballador i empresari simulen acordar un acomiadament improcedent en conciliació, prèvia a la via judicial, per obtenir la prestació per desocupació. Queda provat, per mitjà d'un document que exhibeix la Inspecció de Treball i de Seguretat Social, que el treballador va presentar una carta de renúncia al lloc de treball deu dies abans. Li correspon la prestació per desocupació com a conseqüència de l'acord a què s'ha arribat en la conciliació?

2.4. Cotització durant la percepció de la prestació per desocupació

D'acord amb el que disposa l'article 273 LGSS, durant el període de percepció de la prestació, **l'entitat gestora ha d'ingressar les cotitzacions a la Seguretat Social**, assumir l'aportació empresarial i descomptar de la quantia de la prestació –incloent-hi les quanties màximes i mínimes descrites– l'aportació que correspongui al treballador.

En els supòsits de **reducció de jornada** o **suspensió del contracte**, l'empresa ha d'ingressar l'aportació que li correspongui, i l'entitat gestora ha d'ingressar únicament l'aportació del treballador, una vegada efectuat el descompte anterior.

No obstant això, quan s'hagi extingit la relació laboral, la cotització a la Seguretat Social no comprèn les quotes corresponents a desocupació, accident de treball i formació professional, Fons de Garantia Salarial i formació professional.

3. Nivell assistencial. El subsidi per desocupació

3.1. Àmbit subjectiu i requisits d'accés: la manca de rendes com a element essencial

El nivell assistencial ha experimentat una progressiva desnaturalització amb el pas del temps. En efecte, al seu primigeni objectiu d'atorgar una cobertura universal als qui no tenen recursos econòmics, s'hi ha sumat amb intensitat creixent l'interès per a recollir **els qui, tot i haver cotitzat per aquesta contingència, queden exclosos de la protecció contributiva perquè no reuneixen la cotització exigida.**

L'article 274.1 LGSS enumera les situacions protegides per aquest nivell, en general de naturalesa molt diferent, fruit d'una constant evolució històrica. Amb tot, aquestes situacions han de complir una sèrie de requisits d'aplicació comuna. En primer lloc, s'exigeix l'existència provada d'una situació de desocupació que només pot ser acreditada per mitjà de la **inscripció** en el Servei Públic d'Ocupació corresponent durant com a mínim un mes **sense haver rebutjat cap oferta de feina adequada, ni la participació en accions** de promoció, formació o reconversió professional, excepte causa justificada.

Juntament amb la inscripció i el no-rebuig de l'oferta d'ocupació, l'article 275 LGSS exigeix **la manca de rendes de qualsevol naturalesa superiors, en còmput anual, al 75% del SMI**, excloent-ne la part proporcional de dues pagues extraordinàries. Sens dubte, un dels requisits determinants d'aquest nivell i un senyal inqüestionable de l'estat de necessitat que es protegeix. No n'hi ha prou amb la pèrdua de feina i, per tant, amb la pèrdua del salari, sinó que cal demostrar la falta d'un altre tipus de recursos no lligats necessàriament a l'activitat professional. Aquesta falta de recursos s'ha de demostrar en el moment en què es produeixi el fet causant i en el moment de la sol·licitud o de les successives pròrroques, si escau.

Complets aquests requisits generals (inscripció, falta de rebuig d'oferta de feina adequada i falta de rendes), els beneficiaris s'han de trobar en alguna de les situacions que recull l'article 274.1 LGSS:

- a) Haver exhaurit la **prestació per desocupació** i tenir **responsabilitats familiars**.
- b) Haver exhaurit la **prestació per desocupació**, no tenir responsabilitats familiars i ser **més gran de quaranta-cinc anys** en la data de l'exhauriment.

c) Ser treballador **espanyol emigrant** que ha retornat de països no pertanyents a l'espai econòmic europeu, o amb els quals no hi hagi conveni sobre protecció per desocupació, i acreditat que ha treballat com a mínim dotze mesos durant els últims sis anys en aquests països des de l'última sortida d'Espanya i no tingui dret a la prestació per desocupació.

d) Haver estat **declarat plenament capaç o invàlid en el grau d'IP parcial** per a la professió habitual, com a conseqüència d'un expedient de revisió perquè ha millorat una situació d'invalidesa en els graus d'IP total, IP absoluta o gran invalidesa.

Així mateix, poden obtenir aquest subsidi els **alliberats de presó** que reuneixen tots els requisits generals i no tinguin dret a la prestació per desocupació, sempre que la privació de llibertat hagi estat per un temps superior a sis mesos. S'entenen compresos en aquesta situació els menors alliberats d'un centre d'internament en què hagin estat ingressats com a conseqüència de la comissió de fets tipificats com a delictes, sempre que, a més d'haver romàs privats de llibertat pel temps indicat, en el moment de l'alliberament siguin majors de 16 anys. També es consideren compreses en aquesta situació les persones que hagin conclòs un tractament de deshabituació de la seva drogodependència, sempre que hagi durat un període de sis mesos i hagin vist remesa la seva pena privativa de llibertat.

Així mateix, poden obtenir aquest subsidi els aturats que reuneixen els requisits generals indicats, excepte el relatiu al període d'espera, i es trobin en **SLD i no tinguin dret a cap prestació contributiva, perquè no han cobert el període de cotització** necessari, sempre que compleixin algun dels dos requisits següents:

a) Hagin cotitzat almenys **tres mesos** i tinguin **responsabilitats familiars**.

b) Hagin cotitzat almenys **sis mesos** encara que no tinguin responsabilitats familiars.

Especial consideració mereixen els treballadors **de més de cinquanta-cinc anys** d'edat per als quals l'article 274.4 LGSS preveu un subsidi concret, que podem denominar **subsidi de prejubilació**, ja que respon a aquesta funció en el sistema, sense que encaixi convenientment en un nivell previst per a ajudar amb caràcter transitori els qui no tenen recursos i que, amb aquest subsidi, dispensa protecció durant un termini de fins a dotze anys de durada –des dels cinquanta-cinc fins als seixanta-set anys previstos amb caràcter general per a accedir a la jubilació. Aquests treballadors, tot i que no tinguin responsabilitats familiars, i sempre que es trobin en alguna de les situacions descrites anteriorment (hagin cotitzat per desocupació almenys durant sis anys al llarg de la seva vida laboral i acreditin que, en el moment de la sol·licitud, reuneixen

Referència bibliogràfica

L. López Cumbre (1998). *La prejubilación* (pàg. 267-378). Madrid: Civitas.

xen tots els requisits, excepte l'edat, per a accedir a qualsevol tipus de pensió contributiva de jubilació en el sistema de la Seguretat Social) poden accedir al subsidi de desocupació.

Per a obtenir-lo han d'haver complert l'edat de cinquanta-cinc anys en el moment de l'exhauriment de la prestació per desocupació o del subsidi per desocupació o haver complert aquesta edat en el moment de reunir els requisits per a accedir a un subsidi dels supòsits descrits o complir-la durant la percepció. En aquest cas, encara que el sol·licitant no tingui rendes en els termes establerts, s'exigeix que, si té cònjuge i/o fills menors de vint-i-sis anys o més grans incapacitats o menors acollits, únicament s'entén complert el requisit de falta de rendes quan la suma de les rendes de tots els integrants de la unitat familiar així constituïda, inclòs el sol·licitant, dividida pel nombre de membres que la componen, no superi el 75% del SMI, excloent-ne la part proporcional de dues pagues extraordinàries.

Respecte de tots aquests supòsits, l'article 275.3 LGSS fa un advertiment, i considera **responsabilitats familiars** el fet de tenir a càrrec el cònjuge, fills menors de vint-i-sis anys o més grans incapacitats o menors acollits, quan la renda del conjunt de la unitat familiar així constituïda, inclòs el sol·licitant, dividida pel nombre de membres que la componen, no superi el 75% del SMI, excloent-ne la part proporcional de dues pagues extraordinàries. No es considera a càrrec el cònjuge, fills o menors acollits, amb rendes de qualsevol naturalesa superiors al 75% del SMI, excloent-ne la part proporcional de dues pagues extraordinàries.

A més, a l'efecte de determinar tant el requisit de **falta de rendes** com, si escau, el de responsabilitats familiars, s'han de tenir en compte les consideracions següents, recollides en l'article 275.4 LGSS:

a) Els requisits han de concórrer en el **moment del fet causant** i, a més, en el de la **sol·licitud del subsidi**, i en el moment de la sol·licitud de les pròrrogues o repeses i durant la percepció de totes les modalitats de subsidi establertes. Si no es reuneixen els requisits, el treballador només pot obtenir el reconeixement d'un dret al subsidi quan es trobi de nou en alguna de les situacions previstes i reuneixi els requisits exigits, excepte en cas que dins del termini d'un any des de la data del fet causant s'acrediti que es compleixen els requisits de falta de rendes o, si escau, d'existència de responsabilitats familiars, que el treballador pot obtenir el subsidi que correspongui a partir de l'endemà de la sol·licitud sense reducció de la seva durada. A aquest efecte, es considera com a data del fet causant aquella en què es compleixi el termini d'espera d'un mes o es produeixi la SLD o la de l'exhauriment del dret semestral o la de la finalització de la causa de suspensió.

b) Es consideren **rendes o ingressos computables** qualssevol béns, drets o rendiments derivats del treball, del capital mobiliari o immobiliari, de les activitats econòmiques i els de naturalesa prestacional, excepte les assignacions

de la Seguretat Social per fills a càrrec i l'import de les quotes destinades al finançament del conveni especial amb l'Administració de la Seguretat Social. També es consideren rendes les plusvàlues o els guanys patrimonials, i els rendiments que es puguin deduir de l'import econòmic del patrimoni, aplicant al seu valor el 100% del tipus d'interès legal dels diners vigents, a excepció de l'habitatge habitualment ocupat pel treballador i dels béns les rendes dels quals hagin estat computades. No obstant això, l'import corresponent a la indemnització legal que en cada cas escaigui per l'extinció del contracte de treball no té la consideració de renda. Això, amb independència que es pagui d'una sola vegada o periòdicament. En tot cas, les rendes es computen pel rendiment íntegre o brut. El rendiment que procedeix de les activitats empresarials, professionals, agrícoles, ramaderes o artístiques es computa per la diferència entre els ingressos i les despeses necessàries per a obtenir-les. Per a acreditar les rendes l'entitat gestora pot exigir-ne al treballador una declaració i, si escau, l'aportació d'una còpia de les declaracions tributàries presentades.

Activitat 6

La treballadora ha prestat serveis a Suïssa, país on va ser perceptora d'una prestació per desocupació. En tornar a Espanya subscriu el conveni especial amb la Seguretat Social per a emigrants retornats i cotitza per aquest. Quan sol·licita el subsidi per a més grans de cinquanta-cinc anys, l'entitat gestora l'hi denega perquè entén que no es troba en cap de les causes d'accés previstes per la normativa espanyola. És correcta la resolució administrativa denegatòria?

3.2. Durada i quantia del subsidi de desocupació

Amb caràcter general, l'article 277 LGSS estableix que la durada del subsidi és de sis mesos prorrogables, per períodes semestrals, fins a un màxim de divuit mesos.

Aquesta regla general preveu, no obstant això, les excepcions següents:

a) Aturats que hagin exhaurit la prestació per desocupació i tinguin responsabilitats familiars i en la data de l'exhauriment de la prestació per desocupació tinguin:

- Més de quaranta-cinc anys i hagin exhaurit un dret a prestació per desocupació d'almenys cent vint dies. El subsidi es pot prorrogar fins a un màxim de vint-i-quatre mesos.
- Més de quaranta-cinc anys i hagin exhaurit un dret a prestació per desocupació d'almenys cent vuitanta dies. El subsidi es pot prorrogar fins a un màxim de trenta mesos.

- Menys de quaranta-cinc anys i hagin exhaurit un dret a prestació per desocupació d'almenys cent vuitanta dies. El subsidi es pot prorrogar fins a un màxim de vint-i-quatre mesos.

b) Aturats que hagin **exhaurit la prestació, no tinguin responsabilitats** i tinguin **més de quaranta-cinc anys** en la data de l'exhauriment. En aquest cas la durada del subsidi és de sis mesos improrrogables.

c) Aturats que **no tinguin dret a la prestació** contributiva perquè no han cobert el període mínim de cotització:

- Si el treballador **té responsabilitats familiars**: amb tres mesos de cotització, un subsidi de tres mesos de durada; amb quatre mesos de cotització, un subsidi de quatre mesos de durada; amb cinc mesos de cotització, un subsidi de cinc mesos de durada; amb sis o més mesos de cotització, un subsidi de vint-i-un mesos de durada. En aquest últim cas, es reconeix per un període de sis mesos prorrogables fins a exhaurir la durada màxima.
- Si el treballador **no té responsabilitats familiars** i té almenys sis mesos de cotització, la durada del subsidi és de sis mesos improrrogables.
En tots dos casos, les cotitzacions que van servir per al naixement del subsidi no es poden tenir en compte per al reconeixement d'un futur dret a la prestació en el nivell contributiu.

d) El subsidi per a **més grans de cinquanta-cinc anys** s'estén, com a màxim, fins que el treballador arribi a l'edat que li permeti accedir a la pensió contributiva de jubilació, en qualsevol de les modalitats.

e) La durada del subsidi en el cas de **treballadors fixos discontinus** és equivalent al nombre de mesos cotitzats l'any anterior a la sol·licitud. No és aplicable a aquests treballadors, mentre mantinguin aquesta condició, el subsidi de desocupació per a més grans de cinquanta-cinc anys.

El dret al subsidi **neix a partir de l'endemà d'aquell en què es compleix el termini d'espera d'un mes** establert amb caràcter general, *ex* article 274.1 LGSS.

Excepcionalment, els aturats que reuneixen tots els requisits per a accedir al subsidi, es troben en SLD i no tenen dret a la prestació contributiva perquè no han cobert el període mínim són eximits del compliment d'aquest període d'espera (art. 276.1 LGSS). En aquest últim cas, el dret neix a partir de l'endemà de la SLD, tret que es tracti d'un subsidi de prejubilació, cas en què és aplicable l'específicament previst per a aquest últim.

Per a això és necessari, en tots els supòsits, que el subsidi se sol·liciti dins dels quinze dies següents a les dates assenyalades i en la data de sol·licitud s'ha de subscriure el compromís d'activitat corresponent. Altrament, el dret neix a partir de l'endemà de la sol·licitud i la durada es redueix tants dies com hi hagi entre la data en què ha tingut lloc el naixement del dret, si s'ha sol·licitat dins el termini i en la forma escaient, i aquella en què efectivament s'hagi formulat la sol·licitud.

Per a tot subsidi per desocupació es preveu una quantia idèntica: el 80% IPREM vigent a cada moment, excloent-ne la part proporcional de dues pagues extraordinàries (art. 278.1 LGSS).

En el cas de desocupació per pèrdua d'una feina a temps parcial, aquesta quantia es percep en proporció a les hores prèviament treballades.

En el subsidi de desocupació es reproduïxen les **normes de suspensió i extinció del nivell contributiu**, ex article 279 LGSS. Així mateix el subsidi se suspèn perquè s'han obtingut, per un temps inferior a dotze mesos, rendes superiors a les establertes en aquest nivell i perquè s'ha deixat de reunir, per un temps inferior a dotze mesos, el requisit de les responsabilitats familiars, quan aquest és necessari per al reconeixement del dret. Després d'aquesta suspensió el treballador pot reprendre la percepció del subsidi, sempre que acrediti la falta de rendes i, si escau, les responsabilitats familiars. En cas que l'obtenció de rendes o la inexistència de responsabilitats es mantingui per un temps igual o superior a dotze mesos, aquest subsidi s'extingeix. Després de l'extinció el treballador només pot obtenir el reconeixement d'un dret al subsidi si es torna a trobar de nou en les situacions previstes per a aquesta protecció. No obstant això, l'acceptació d'un treball d'una durada inferior a dotze mesos durant el termini d'espera no afecta el dret a obtenir el subsidi, que queda en suspens fins a la finalització d'aquell.

La **represa del subsidi** es pot produir, o bé d'ofici per part de l'entitat gestora quan el dret hagi estat suspès per la imposició de sancions lleus o greus, sempre que el període de dret no hagi finalitzat i el treballador figuri inscrit com a demandant d'ocupació, o bé també es pot reprendre a instància del beneficiari en els mateixos supòsits que es preveïen per a la suspensió de la prestació (compliment de condemna que implica privació de llibertat, realització d'un treball per compte d'altri d'una durada inferior a dotze mesos o per compte propi d'una durada inferior a vint-i-quatre mesos, o igual o superior a seixanta mesos en el supòsit de treballadors per compte propi que causin alta inicial en el RETA o en el règim especial del mar, sempre que s'acrediti que ha finalitzat la causa de suspensió i que, si escau, aquesta causa constitueix SLD o que, si escau, es manté el requisit de falta de rendes o d'existència de responsabilitats familiars). El dret a la represa neix a partir de la finalització de la causa de suspensió, sempre que se sol·liciti en el termini dels quinze dies següents i

la sol·licitud requereix la inscripció com a demandant d'ocupació si no s'ha efectuat prèviament. En la data de sol·licitud s'entén reactivat així mateix el compromís d'activitat, excepte en els supòsits en què l'entitat gestora exigeix la subscripció d'un nou compromís.

La durada inicial de sis mesos pot ser prorrogada, per períodes semestrals, fins a un màxim de cent vuitanta dies. A efectes d'aquesta **pròrroga**, cada vegada que s'hagin meritat sis mesos de percepció, els beneficiaris han de sol·licitar la pròrroga, amb la documentació acreditativa de la situació per a comprovar que es mantenen els requisits d'accés (art. 276.2 LGSS). Aquesta sol·licitud de pròrroga s'ha de formular en el termini que hi ha entre l'endemà de la data de finalització del període semestral i els quinze dia següents a la data del venciment de període de pagament de l'última mensualitat meritada. La pròrroga es fa efectiva des de l'endemà de la data de finalització del període del dret semestral si se sol·licita dins el termini establert. En cas contrari, el dret a la pròrroga es fa efectiu a partir de l'endemà de la sol·licitud, i la durada es redueix tants dies com hi hagi entre el dia en què s'ha produït la pròrroga, si s'ha sol·licitat dins el termini, i el dia de la sol·licitud.

D'altra banda, per a **mantenir la percepció del subsidi per a més grans de cinquanta-cinc anys**, els beneficiaris han de presentar davant l'entitat gestora una declaració de rendes, acompanyada de la documentació acreditativa que correspongui (art. 276.3 LGSS). Aquesta declaració s'ha de presentar cada vegada que transcorrin dotze mesos des de la data del naixement del dret o des de la data de l'última represa, en el termini dels quinze dies següents a aquell en què es compleixi el període assenyalat. La falta d'aportació de la declaració en el termini indicat implica la interrupció del pagament del subsidi i de la cotització a la Seguretat Social. L'aportació de la declaració fora del termini implica, si escau, la represa de la meritació del dret amb efectes de la data en què s'aporti aquesta declaració.

Activitat 7

La beneficiària del subsidi s'ha absentat per visitar la seva família a l'estrangera per un temps inferior a 90 dies. Rep la comunicació per part de l'entitat gestora sobre l'extinció de la seva prestació per no haver traslladat a l'Administració la seva intenció d'abandonar Espanya temporalment.

3.3. Cotització durant la percepció del subsidi de desocupació

En el supòsit del **subsidi per a més grans de cinquanta-cinc anys**, l'entitat gestora ha de cotitzar per la contingència de jubilació. L'article 280.1 LGSS explicita que les cotitzacions efectuades per l'entitat gestora per la contingència de jubilació tenen efecte per a calcular la base reguladora de la pensió de jubilació i el percentatge aplicable a aquella. En cap cas aquestes cotitzacions no tenen validesa i eficàcia jurídiques per a acreditar el període mínim de co-

tització exigida en l'article 205.1.b LGSS que, de conformitat amb el que es disposa per a aquest subsidi de prejubilació, s'ha d'haver acreditat en el moment de la sol·licitud.

En tot cas, els treballadors perceptors del subsidi per a més grans de cinquanta-cinc anys poden subscriure un conveni especial mitjançant les direccions provincials de la TGSS per a completar la cotització per jubilació que efectua l'entitat gestora.

Si es tracta de **treballadors fixos discontinus**, i de conformitat amb el que disposa l'article 280.2 LGSS:

a) Si tenen **menys de cinquanta-cinc anys** i el beneficiari ha acreditat, a efectes del reconeixement del subsidi, un període d'ocupació cotitzada de cent vuitanta o més dies, l'entitat gestora ha d'ingressar les cotitzacions a la Seguretat Social corresponents a la contingència de jubilació durant un període de seixanta dies, a partir de la data en què neix el dret al subsidi.

b) Si tenen **més de cinquanta-cinc anys**, l'entitat gestora ha d'ingressar les cotitzacions a la Seguretat Social corresponents a la contingència de jubilació durant la percepció del subsidi una vegada complerta l'edat indicada. En tot cas, es pren com a base de cotització el límit mínim de cotització vigent a cada moment.

4. Regles d'aplicació comuna al nivell contributiu i assistencial

4.1. Automaticitat de les prestacions i règim d'incompatibilitats

La protecció per desocupació no pot comportar una excepció al **principi d'automaticitat**, pel qual l'entitat gestora competent ha de pagar les prestacions per desocupació en els supòsits d'incompliment de les obligacions d'afiliació, alta i de cotització, sense perjudici de les accions que pugui adoptar contra l'empresa infractora i la responsabilitat que correspongui a aquesta per les prestacions abonades (art. 281 LGSS).

En consideració al que s'ha exposat, tant la prestació com el subsidi per desocupació són incompatibles amb el treball per compte propi, encara que no impliqui la inclusió obligatòria en algun dels règims de Seguretat Social, o amb el treball per compte d'altri, excepte quan es faci a temps parcial. En aquest cas, s'ha de deduir de l'import de la prestació o subsidi la part proporcional al temps treballat (art.282 LGSS). La deducció en l'import de la prestació o subsidi s'ha d'efectuar tant quan el treballador estigui percebent la prestació o el subsidi per desocupació com a conseqüència de la pèrdua d'una feina a temps complet o parcial i obtingui un nova feina a temps parcial com quan tingui dos contractes a temps parcial i en perdi un. Així mateix, tant la prestació com el subsidi són incompatibles amb l'obtenció de prestacions de caràcter econòmic de la Seguretat Social, excepte que aquestes prestacions siguin compatibles amb el treball que va originar la prestació o el subsidi.

Si ho estableix un **programa de foment a l'ocupació** destinat a col·lectius amb major dificultat d'inserció en el mercat laboral, es pot **compatibilitzar la percepció de la prestació o el subsidi per desocupació pendents de percebre amb el treball per compte d'altri**. A aquest efecte, l'entitat gestora pot abonar al treballador l'import mensual de les prestacions en la quantia i durada que es determinin, sense incloure-hi la cotització a la Seguretat Social. Durant el període previst l'entitat gestora ha d'abonar al treballador la diferència entre la prestació o el subsidi per desocupació i el salari que li correspongui, i, així mateix, és responsable de cotitzar a la Seguretat Social pel total del salari indicat, incloent-hi l'import de la prestació o del subsidi. En aquesta mateixa línia, i amb el fi de fer efectiu el dret a la formació dels treballadors ocupats, així com d'incrementar les possibilitats d'ocupació dels treballadors desocupats, s'han de determinar programes que permetin a les empreses **substituir**

els treballadors en formació per altres treballadors desocupats beneficiaris de prestacions per desocupació. En aquest cas, i també amb caràcter excepcional, els treballadors poden compatibilitzar les prestacions amb la feina.

Així, l'aturat contractat percep la prestació o el subsidi per desocupació a què tingui dret pel 50% de la quantia durant la vigència del contracte amb el límit màxim del doble del període pendent de percebre de la prestació o del subsidi. Per la seva banda, l'empresari, durant el període de percepció de la prestació o del subsidi que es compatibilitza, ha d'abonar únicament la diferència entre la quantia de la prestació o del subsidi i el salari corresponent, i així mateix és responsable de la totalitat de les cotitzacions a la Seguretat Social per totes les contingències i pel total del salari, incloent-hi l'import de la prestació o del subsidi.

Una situació particular es produeix, no obstant això, quan **desocupació i IT** coincideixen en el temps, *ex* article 283 LGSS, tal com s'exposa. Quan el treballador es trobi en situació d'IT i durant aquesta s'extingeixi el contracte per alguna de les causes previstes en la llei, ha de continuar percebent la prestació per IT en una quantia igual a la prestació per desocupació fins que s'extingeixi aquesta situació, llavors passa a la SLD i a percebre, si reuneix els requisits necessaris, la corresponent prestació per desocupació. En aquest cas, es descompta del període de percepció de la prestació per desocupació, com a ja consumit, el temps en què s'ha mantingut en IT a partir de la data d'extinció del contracte. Si, per contra, el treballador està percebent la desocupació total i passa a la situació d'IT ha de percebre la prestació per aquesta última contingència en una quantia igual a la de la prestació per desocupació. En aquest cas, i en cas que el treballador continuï en IT una vegada finalitzat el període de durada establert inicialment per a la prestació per desocupació, continuarà percebent la IT en una quantia igual al 80% de l'IPREM, excloent-ne la part proporcional de les pagues extres.

De la mateixa manera, quan el treballador es trobi en situació de **maternitat o paternitat** i durant aquestes s'extingeixi el contracte per alguna de les causes previstes com a SLD, ha de continuar percebent la prestació per maternitat o paternitat fins que s'extingeixin aquestes situacions, i llavors ha de passar a la SLD i a percebre, si reuneix els requisits necessaris, la prestació corresponent. En aquest cas, no es descompta del període de percepció de la prestació per desocupació del nivell contributiu el temps en què hagi romàs en situació de maternitat o paternitat. Per contra, si el treballador està percebent la prestació per desocupació total i passa a la situació de maternitat o paternitat, ha de percebre la prestació per aquestes últimes contingències en la quantia que correspongui.

En tot cas, el període de percepció de la prestació per desocupació no s'amplia per la circumstància que el treballador passi a la situació d'incapacitat temporal. Durant aquesta situació, l'entitat gestora ha de continuar satisfent les cotitzacions a la Seguretat Social. Ara bé, si el treballador passa a la situació de

maternitat o paternitat, se li suspèn la prestació per desocupació i la cotització a la Seguretat Social abans indicada i passa a percebre la prestació per maternitat o paternitat, gestionada directament per la seva entitat gestora. Una vegada extingida la prestació per maternitat o per paternitat, es reprèn la prestació per desocupació, per la durada que quedava per percebre i la quantia que corresponia en el moment de la suspensió.

D'altra banda, si la incapacitat no és temporal sinó absoluta, el règim és ben diferent, ja que al treballador li correspon la **pensió d'incapacitat**. Quan el treballador estigui percebent la prestació o el subsidi per desocupació i passa a ser pensionista d'incapacitat, pot optar entre continuar percebent la prestació o el subsidi per desocupació fins que s'exhaureixi o la pensió d'incapacitat. Si el treballador perd la feina com a conseqüència d'haver estat declarat incapacitat permanent total, pot optar entre la prestació per desocupació que li correspon fins que s'exhaureixi o la pensió d'incapacitat. S'entén que opta per aquesta última quan la substitueixi per una indemnització a un tant alçat. Quan un incapacitat permanent total perd o se li suspèn una feina compatible amb la pensió d'incapacitat, té dret a la prestació o al subsidi per desocupació que li correspongui a més de la pensió d'incapacitat.

Quan un treballador percebi el **subsidi per prejubilació** i arribi a l'edat que li permeti accedir a la pensió contributiva de jubilació, en qualsevol de les seves modalitats, els efectes econòmics de l'esmentada pensió es s'han de retrotreure a la data d'efectes de l'extinció del subsidi per arribar a aquesta edat. A tal efecte, és necessari que la sol licitud de la jubilació es produeixi en el termini dels tres mesos següents a la resolució ferma d'extinció. En cas contrari, tindrà una retroactivitat màxima de tres mesos des de la sol licitud, *ex art. 285 LGSS*.

4.2. Règim de finançament, gestió i pagament de les prestacions

La protecció per desocupació tant contributiva com assistencial es finança mitjançant la **cotització** d'empresaris i treballadors i l'**aportació de l'Estat** (art. 293 LGSS). Pel que fa a la primera, la base de cotització per a la contingència de desocupació, en tots els règims de la Seguretat Social que la tinguin coberta, és la corresponent a les contingències d'accident de treball i malaltia professional. El tipus aplicable a aquesta base és el que s'estableixi, per a cada any, en la corresponent LPGE. Mentre les quotes de desocupació es recaptin juntament amb les quotes de la Seguretat Social, s'han de liquidar i ingressar en la forma, els terminis i les condicions establerts per a aquestes últimes. En relació amb la segona, la quantia de l'aportació de l'Estat és cada any la que fixi la LPGE.

La **gestió**, les funcions i els serveis derivats de la cobertura per desocupació corresponen al **Servei Públic d'Ocupació Estatal**, que és l'entitat que declara tant el reconeixement, com la suspensió, l'extinció i la represa de les prestacions, sense perjudici de les atribucions reconegudes als òrgans competents de l'Administració laboral en matèria de sancions. Les empreses han de

col·laborar amb l'entitat gestora, i assumir el pagament delegat de la prestació per desocupació en els supòsits i en les condicions que es determinin reglamentàriament.

Correspon així mateix a aquesta entitat gestora, tant en període voluntari com en via executiva, exigir la **devolució de les prestacions indegudament percebudes pels treballadors i el reintegrament de les prestacions del pagament de les quals sigui directament responsable l'empresari**. Transcorregut el respectiu termini fixat per al reintegrament de les prestacions indegudament percebudes o de responsabilitat empresarial, sense que aquest s'hagi efectuat, el subjecte responsable de pagar-les ha de meritjar el recàrrec corresponent i l'interès de demora (art. 295.1 LGSS). A aquest efecte, pot concertar els serveis que consideri convenients amb la TGSS o amb qualsevol de les administracions públiques.

L'entitat gestora ha de dictar una **resolució motivada, en què reconegui o denegui el dret a les prestacions per desocupació**, en el termini dels quinze dies següents a la data en què s'hagi formulat la sol·licitud dins el termini i en la forma escaient.

Per la seva banda, també el **pagament de la prestació** l'ha d'efectuar l'entitat gestora esmentada, i en alguns supòsits s'admet el pagament per part de la mateixa empresa. Quan així ho estableixi algun programa de foment de l'ocupació, aquesta entitat pot abonar d'una sola vegada el valor actual de l'import, total o parcial, de la prestació per desocupació de nivell contributiu a què tingui dret el treballador i que estigui pendent de percebre. Així mateix pot abonar mitjançant pagaments parcials l'import de la prestació per desocupació de nivell contributiu a què tingui dret el treballador per subvencionar-ne la cotització a la Seguretat Social (art. 296.3 LGSS).

Es manté excepcionalment la **modalitat especial de pagament únic** de la prestació per desocupació o **capitalització de la prestació** amb la finalitat essencial de propiciar la iniciativa d'autoocupació dels treballadors aturats, i facilitar-los la incorporació com a socis a cooperatives de treball associat o a societats laborals i la constitució com a autònoms. Per a això es requereix, bàsicament:

- a) Ser beneficiari d'una prestació per desocupació i tenir pendent de rebre, almenys, tres mensualitats.
- b) No haver fet ús d'aquest dret durant els quatre anys immediatament anteriors.
- c) Acreditar la incorporació com a soci treballador a una cooperativa de treball associat o societat laboral, de manera estable i a temps complet o parcial, o l'inici d'una activitat com a treballador autònom.

d) Acreditar un grau de discapacitat igual o superior al 33% quan s'hagi de fer una activitat com a treballador autònom.

e) No iniciar l'activitat abans de la sol·licitud de la capitalització de les prestacions. Ha de ser el Servei Públic d'Ocupació el que valori la viabilitat del projecte i dicti la resolució corresponent, susceptible de recurs davant la jurisdicció social amb la reclamació prèvia davant l'entitat gestora. La resolució s'ha de dictar en quinze dies si la sol·licitud és conjunta amb el reconeixement del dret; si és posterior, el termini és de trenta dies.

Especial esment mereix, finalment, l'abonament acumulat i de manera anticipada de la prestació contributiva per desocupació per a **treballadors estrangers no comunitaris** que retornin voluntàriament al país d'origen, *ex RDL 4/08, de 29 de setembre (BOE, 20)*. A aquest efecte, es requereix ser nacional d'algun dels vint-i-dos països extracomunitaris⁶ que tenen subscrit amb Espanya un conveni bilateral en matèria de Seguretat Social, tenir reconegut el dret a la prestació per desocupació i comprometre's a retornar al país d'origen en el termini màxim de trenta dies naturals comptats des de la data del primer pagament de la prestació, en companyia dels familiars reagrupats sense autorització de residència independent, si escau.

⁽⁶⁾ Andorra, l'Argentina, Austràlia, Bolívia, el Brasil, el Canadà, Xile, Colòmbia, l'Equador, els Estats Units, la Federació Russa, les Filipines, el Japó, el Marroc, Mèxic, el Paraguai, el Perú, la República Dominicana, Tunísia, Ucraïna, l'Uruguai i Veneçuela.

Per últim, quan així ho estableixi algun programa de foment de l'ocupació per facilitar la **mobilitat geogràfica**, l'entitat gestora pot abonar l'import d'un mes de la durada de les prestacions per desocupació o de tres mesos de la durada del subsidi per desocupació, pendents de percebre, als beneficiaris d'aquestes per ocupar una feina que impliqui un canvi de localitat de residència.

4.3. Règim d'obligacions d'empresaris i treballadors en matèria de desocupació

Sense perjudici de les facultats dels serveis competents quant a inspecció i control amb vista a la sanció de les infraccions que es puguin cometre en la percepció de les prestacions per desocupació, correspon a l'**entitat gestora** vetllar pel compliment efectiu del que s'ha establert i comprovar les situacions de frau que es puguin cometre.

És l'entitat gestora la que ha de controlar l'acreditació, en cas d'acomiadament del treballador, d'haver percebut la **indemnització legal** corresponent. En cas que aquesta no s'hagi percebut, ni s'hagi interposat cap demanda judicial en reclamació d'aquesta indemnització o impugnació de la decisió extintiva o quan l'extinció de la relació laboral no comporti l'obligació d'abonar una indemnització al treballador, s'ha de reclamar l'actuació de la ITSS a l'efecte de comprovar la involuntarietat del cessament en la relació laboral (art. 297 LGSS). A aquest efecte, l'entitat gestora pot suspendre l'abonament de les pres-

tacions per desocupació quan s'apreciïn **indicis suficients de frau** en el curs de les recerques realitzades pels òrgans competents en matèria de lluita contra el frau.

A aquests efectes, i atenent el que disposa l'article 298 LGSS, es consideren **obligacions ineludibles de l'empresari** en matèria de desocupació:

- a) **Cotitzar** per l'aportació empresarial a la contingència de desocupació.
- b) **Ingressar** les aportacions pròpies i les dels treballadors íntegrament, i ser responsables del compliment de l'obligació de cotització.
- c) **Proporcionar** la documentació i la informació que es determini reglamentàriament als efectes del reconeixement, la suspensió, l'extinció o la represa del dret a les prestacions.
- d) **Lliurar** al treballador el certificat d'empresa, en el temps i la forma que es determinin reglamentàriament.
- e) **Abonar** a l'entitat gestora les prestacions satisfetes als treballadors quan l'empresa hagi estat declarada responsable de la prestació perquè ha incomplert les obligacions en matèria d'afiliació, alta o cotització.
- f) **Procedir**, si escau, al pagament delegat de les prestacions per desocupació.
- g) **Comunicar** la readmissió del treballador acomiadat en el termini de cinc dies des que es produeixi i ingressar en l'entitat gestora competent les prestacions satisfetes per aquesta als treballadors, si escau.
- h) **Comunicar**, abans que es produeixin, les variacions introduïdes en el calendari o en l'horari inicialment previst per a cadascun dels treballadors afectats en els supòsits d'aplicació de mesures de suspensió de contractes o de reducció de jornada que preveu l'article 47 ET.

D'altra banda, constitueixen **obligacions dels treballadors i dels sol·licitants i beneficiaris** de les prestacions per desocupació, *ex* article 299 LGSS:

- a) **Cotitzar** per l'aportació corresponent a la contingència de desocupació.
- b) **Proporcionar** la documentació i informació que es determinin reglamentàriament als efectes del reconeixement, la suspensió, l'extinció o la represa del dret a les prestacions i comunicar als serveis públics d'ocupació autonòmica i a l'estatal el domicili i, si escau, el canvi de domicili facilitat als efectes de notificacions en el moment en què aquest es produeixi. Sense perjudici d'això, quan no quedi garantida la recepció de les comunicacions al domicili facilitat

pel sol·licitant o el beneficiari, aquest està obligat a proporcionar als serveis públics d'ocupació autonòmics o estatal les dades que necessitin perquè la comunicació es pugui fer per mitjans electrònics.

c) **Inscriure's** com a demandant d'ocupació, mantenir-la inscripció, subscriure i complir les exigències pròpies del compromís d'activitat.

d) **Renovar** la demanda d'ocupació en la forma i dates que es determini.

e) **Buscar** activament ocupació i participar en accions de millora de l'ocupabilitat.

f) **Participar** en els treballs de col·laboració social, programes d'ocupació o en accions de promoció, formació o reconversió professionals que determinin els serveis públics d'ocupació o les agències de col·locació quan duguin a terme activitats en l'àmbit de col·laboració amb aquells i acceptar la col·locació adequada que li ofereixin els serveis públics d'ocupació o aquestes agències.

g) **Retornar** als serveis públics d'ocupació o, si escau, a les agències de col·locació quan duguin a terme activitats en l'àmbit de col·laboració amb aquells, en el termini de cinc dies, el corresponent justificant d'haver comparegut en el lloc i la data indicats per a cobrir les ofertes d'ocupació facilitades per aquests.

h) **Sol·licitar** la baixa en les prestacions per desocupació quan es produeixin situacions de suspensió o l'extinció del dret o es deixin de reunir els requisits exigits per a percebre-les, en el moment de la producció d'aquestes situacions.

i) **Reintegrar** les prestacions indegudament percebudes. En tot cas, els beneficiaris de prestacions per desocupació hauran d'acreditar davant dels serveis públics d'ocupació la realització d'actuacions dirigides a la reinserció laboral o millora de la seva ocupabilitat. La no acreditació tindrà la consideració d'incompliment del compromís d'activitat. Només es tindrà en compte la condició de víctima de violència de gènere per temperar, en cas necessari, el compliment del compromís subscrit (art. 300 LGSS).

Activitat 8

Hi ha la possibilitat de "substituir" mitjançant els treballs de col·laboració social prestacions pròpies de l'àmbit laboral en el sector públic?

4.4. Règim de recursos aplicable als actes de reconeixement o denegació de la prestació i el subsidi de desocupació

En tot cas, les decisions de l'entitat gestora competent, relatives al reconeixement, la denegació, la suspensió o l'extinció de qualsevol de les prestacions per desocupació, són **susceptibles de recurs** davant els òrgans jurisdiccionals de l'ordre social, amb la reclamació prèvia davant aquesta entitat gestora en

la forma prevista en l'article 71 LRJS. Els sol·licitants de la prestació poden reclamar contra aquesta, presentant en el termini de trenta dies hàbils a partir de la recepció de la resolució administrativa una **reclamació prèvia** davant la direcció provincial de l'entitat gestora. Aquesta última ha de comunicar, en el termini de quaranta-cinc dies, la nova resolució amb les variacions a què hagi donat lloc la reclamació o amb la desestimació. Un cop rebuda la resolució denegatòria a la reclamació prèvia o transcorregut el període establert per a la resolució sense que es rebi cap comunicació, es considera desestimada per silenci administratiu i el treballador disposa de trenta dies hàbils per a presentar la corresponent **demanda** davant el jutjat social contra l'entitat gestora.

També són susceptibles de recurs davant els òrgans jurisdiccionals de l'ordre social, *ex* article 303 LGSS, després de la corresponent **reclamació prèvia**, les resolucions següents:

- a) Les relatives a l'exigència de devolució de les **prestacions indegudament percebudes i al reintegrament de les prestacions del pagament de les quals sigui directament responsable l'empresari**, a excepció de les actuacions en matèria de gestió recaptatòria, excloses de l'àmbit de competència de l'ordre social.
- b) Les relatives a l'abonament de la prestació per desocupació en **la modalitat de pagament únic**.
- c) Les relatives a la **imposició de sancions** als treballadors per infraccions lleus i greus, de conformitat amb el que disposa la LISOS.

4.5. Una anotació sobre alguns règims amb particularitats pròpies: el cessament d'activitat del treballador autònom

Els sistemes especials **agrari** i d'**empleats de la llar** requereixen un esment especial, ja que en el primer el treball fix, fix discontinu o eventual es regulen per un règim específic i perquè algunes comunitats autònomes com Extremadura o Andalusia permeten l'obtenció no solament de la prestació o del subsidi, sinó de la denominada *renda agrària* per als treballadors eventuais inclosos en el règim agrari residents en aquestes comunitats (arts. 286 i següents LGSS). Per la seva banda, el sistema especial d'empleats de la llar continua sense atendre la protecció per desocupació d'aquest col·lectiu després de les últimes reformes legals que s'hi han efectuat.

Amb tot, la màxima especificitat s'aprecia en els **treballadors autònoms** que, malgrat que puguin i vulguin exercir una activitat econòmica o professional a títol lucratiu i estiguin inclosos en els nivells de protecció que s'hi recullen, cessin en l'activitat. La Llei 32/10, de 5 d'agost (BOE, 6) estableix un sistema

específic de protecció per cessament d'activitat dels treballadors autònoms, inclòs ara ja en els articles 305 i següents LGSS que recullen la regulació del Règim Especial dels Treballadors per Compte Propi o Autònoms a la LGSS.

Els articles 327 i següents de la LGSS disposen la normativa aplicable a la protecció per cessament d'activitat d'aquests treballadors. En consideració a aquesta, el sistema de protecció pel cessament d'activitat forma part de l'acció protectora del sistema de la Seguretat Social, però és de **caràcter voluntari** i té per objecte dispensar als treballadors autònoms, afiliats a la Seguretat Social i en alta en el RETA o en el Règim Especial dels Treballadors del Mar, les prestacions i mesures previstes davant la situació de cessament total en l'activitat que va originar l'alta en el règim especial, no obstant **poder i voler exercir una activitat econòmica o professional a títol lucratiu**. Pot ser **definitiu o temporal**. El cessament temporal comporta la interrupció de totes les activitats que van originar l'alta en el règim especial en què es trobi enquadrat el treballador autònom.

El sistema comprèn:

- a) La **prestació econòmica** per cessament total, temporal o definitiu de l'activitat.
- b) L'abonament de la **cotització** de la Seguretat Social del treballador autònom per contingències comunes al règim corresponent.

A aquest efecte, l'òrgan gestor s'ha de fer càrrec de la quota que correspongui durant la percepció de les prestacions econòmiques per cessament d'activitat, a partir del mes immediatament següent al del fet causant del cessament d'activitat. La base de cotització durant aquest període correspon a la base per la qual s'hagi cotitzat durant els dotze mesos continuats i immediatament anteriors a la situació legal de cessament. En cap cas la base de cotització no pot ser inferior a l'import de la base mínima o base única de cotització prevista en el corresponent règim.

- c) Mesures de **formació, orientació professional i promoció de l'activitat emprenedora** dels treballadors autònoms beneficiaris de la prestació.

Aquest dret es reconeix si es compleixen, bàsicament, els requisits següents:

- a) **Afiliació i alta** o situació assimilada a l'alta al RETA o al Règim Especial dels Treballadors del Mar.
- b) Període mínim de **cotització** per cessament d'activitat.

c) Trobar-se en situació legal de **cessament d'activitat**, subscriure el compromís d'activitat i acreditar una disponibilitat activa per reincorporar-se al mercat de treball a través d'activitats formatives, d'orientació professional i de promoció de l'activitat emprenedora.

d) **No haver complert l'edat ordinària de jubilació** per causar dret a la pensió contributiva, excepte que el treballador autònom no tingués acreditat el període de cotització requerit.

e) Trobar-se al corrent en el **pagament de les quotes a la Seguretat Social**. És possible fer la regularització a través d'un ingrés en el termini de trenta dies si hi hagués una descobertura de quotes.

Només es troben en **situació legal de cessament d'activitat**, d'acord amb el que preveu l'article 331 LGSS, quan el cessament es degui al següent:

a) La concurrència de **motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius** determinants de la inviabilitat del projecte econòmic o professional. En aquest sentit, s'admeten pèrdues derivades de l'exercici de l'activitat, durant un any complet, superiors al 10% dels ingressos obtinguts en el mateix període, exclòs el primer any d'inici de l'activitat, o execucions judicials o administratives tendents al cobrament de deutes reconeguts pels òrgans executius que comportin, almenys, el 30% dels ingressos de l'activitat de l'autònom en relació amb l'exercici immediatament anterior o la declaració concursal; o bé la declaració judicial de concurs que impedeixi continuar l'activitat.

b) **Força major** determinant del cessament temporal o definitiu de l'activitat econòmica o professional.

c) **Pèrdua de llicència administrativa**, sempre que aquesta última constituïxi un requisit necessari per a l'exercici de l'activitat econòmica o professional i no estigui motivada per un incompliment contractual o per la comissió d'una infracció penal.

d) **Violència de gènere** determinant del cessament temporal o definitiu de l'activitat de la treballadora autònoma.

e) **Divorci o separació matrimonial** mitjançant la corresponent resolució judicial en els supòsits en què l'autònom exerceixi funcions d'ajuda familiar en el negoci del seu excònjuge o de la persona de la qual s'ha separat en funció de la qual es trobava inclòs en el corresponent règim de la Seguretat Social.

En el supòsit dels **treballadors autònoms econòmicament dependents**, la situació de cessament d'activitat es deriva del següent:

- a) L'**acabament de la durada convinguda** del contracte o la conclusió de l'obra o servei.
- b) L'**incompliment contractual greu** del client si està degudament acreditat.
- c) La **rescissió** de la relació contractual adoptada per una **causa justificada** del client.
- d) La **rescissió** de la relació contractual adoptada per una **causa injustificada** del client.
- e) La **mort, incapacitat o jubilació** del client si qualsevol d'aquestes representa un impediment per a la continuació de l'activitat.

No es consideren la situació legal de cessament d'activitat ni els supòsits en què aquesta es derivi d'un acte voluntari, excepte incompliment greu del client, ni quan el treballador torni a contractar amb el mateix client en el termini d'un any des del moment en què es va extingir la prestació per desocupació. En aquest cas, el beneficiari ha de reintegrar la prestació percebuda.

Hi ha, tanmateix, una sèrie de **supòsits especials** amb regles particulars quant a la situació legal de cessament d'activitat (art. 333 i següents). Es tracta dels **treballadors autònoms per la seva condició de socis de societats de capital**, en el cas dels quals la SLD es produeix quan cessen involuntàriament del càrrec de conseller o administrador de la societat o en la prestació de serveis a aquesta i quan la societat incorre en pèrdues o hagi disminuït el seu patrimoni net per sota de les dues tercers parts de la xifra del capital social; els **socis treballadors de cooperatives de treball associat**, tant si han cessat definitivament o temporalment en la prestació de treball i han perdut els seus drets econòmics, com si es tracta d'aspirants a socis en període de prova; o els **treballadors autònoms que exerceixen la seva activitat professional conjuntament** i comprenen la SLD per motius econòmics, tècnics, productius o organitzatius, força major, pèrdua de llicència administrativa, violència de gènere o divorci o acord de separació matrimonial.

El **naixement del dret** es produeix a partir del primer dia del mes següent a aquell en el qual es produeix el fet causant. El reconeixement pot sol·licitar-se fins a l'últim dia del mes següent al qual s'ha produït el cessament d'activitat. En cas d'extemporaneïtat en la sol·licitud, s'han de descomptar del període de percepció els dies que hi hagi entre la data en què s'ha de presentar la sol·licitud i la de la data en què es va presentar. L'òrgan gestor ho ha de resoldre en el termini de trenta dies hàbils. Aquest, s'ha de fer càrrec de la quota de la Seguretat Socials a partir del mes següent al del fet causant al cessament

d'activitat, sempre que s'hagi sol·licitat en el termini previst. En cas de no ser així, l'òrgan gestor se n'ha de fer càrrec a partir del mes següent al de la sol·licitud.

Si el treballador autònom està adherit a una mútua col·laboradora de la Seguretat Social, ha de tramitar-hi allà la sol·licitud. En cas contrari, si es tracta de treballadors inclosos en el RETA, la tramitació li correspon al SPEE i, si són treballadors del mar, a l'ISM (art. 346.3 LGSS).

La **durada** depèn dels períodes de cotització efectuats dins dels **quaranta-vuit mesos anteriors a la situació legal de cessament d'activitat** dels quals, almenys **dotze han de ser continuats i immediatament anteriors a la situació esmentada** i s'ha de fer d'acord a l'escala següent:

Període de cotització (en mesos)	Període de prestació (en mesos)
De 12 a 17	2
De 18 a 23	3
De 24 a 29	4
De 30 a 35	5
De 36 a 42	6
De 43 a 47	8
De 48 en endavant	12

Per als **treballadors autònoms entre els 60 anys i l'edat en què poden tenir dret a la pensió de jubilació**, s'incrementa la durada d'acord amb la següent escala.

Període de cotització (en mesos)	Període de prestació (en mesos)
De 12 a 17	2
De 18 a 23	4
De 24 a 29	6
De 30 a 35	8
De 36 a 42	10
De 43 en endavant	12

El treballador autònom al qual se li hagi reconegut el dret a la protecció econòmica per cessament d'activitat pot **tornar a sol·licitar un nou reconeixement**, sempre que es compleixin els requisits legals i hagin transcorregut divuit mesos des del reconeixement de l'últim dret a la prestació.

Als efectes de determinar el període de cotització es tenen en compte exclusivament les cotitzacions per cessament d'activitat efectuades al RETA i sempre que no hagin estat computades per a reconèixer un dret anterior de naturalesa idèntica. En cap cas es pot aplicar el còmput recíproc de cotitzacions per cessament d'activitat i de cotitzacions per desocupació.

La base reguladora de la prestació econòmica per cessament d'activitat és la **mitjana de les bases per les quals s'hagi cotitzat durant els dotze mesos continuats i immediatament anteriors a la situació legal de cessament**, i es computa a aquest efecte el mes complet en què es produeixi aquesta situació.

La **quantia** de la prestació, durant tot el període de gaudi, es determina aplicant-hi el **70% a la base reguladora**. La **quantia màxima** és del **175% IPREM**, excepte quan el treballador autònom tingui un o més fills al seu càrrec, en aquest cas la quantia s'ha d'eleva, respectivament, al **200% o al 225% IPREM**. Per altra banda, la **quantia mínima** de la prestació és del **107% o el 80% IPREM**, en funció de si el treballador té fills al seu càrrec, o no. A aquest efecte, es considera l'existència de fills a càrrec quan siguin menors de 26 anys o majors amb un discapacitat igual o superior al 33%, la manca de rendes de qualsevol naturalesa iguals o superiors al SMI –excloses les pagues extres—i convisquin amb el beneficiari, ex art. 339 LGSS.

La **base de cotització** durant la percepció de les prestacions per cessament d'activitat correspon a la **base reguladora de la prestació per cessament d'activitat**, sense que, en cap cas, la base de cotització pugui ser inferior a l'import de la base mínima o base única de cotització vigent en el RETA i d'acord amb les circumstàncies específiques concurrents en cada beneficiari. Aquells col·lectius que, durant l'activitat, hagin cotitzat per una base reduïda també ho faran durant la percepció de la prestació.

El dret a la prestació per cessament d'activitat la **suspendrà** l'òrgan gestor en determinats supòsits com la imposició de sancions per infraccions lleus o greus establertes en la LISOS, el compliment d'una condemna que impliqui la privació de llibertat, la realització de treballs per compte propi o d'altri durant un període inferior a dotze mesos, etc. La **protecció es pot reprendre** prèvia sol·licitud de l'interessat i sempre que acrediti que ha finalitzat la causa de la suspensió i es mantingui la situació legal de cessament d'activitat.

Per la seva part, l'**extinció** és procedent per esgotament del termini, per imposició de sancions molt greus en els termes previstos en la LISOS, per la realització d'una feina per compte propi o d'altri igual o superior a dotze mesos, per incompliment de l'edat de jubilació ordinària, per reconeixement de la pensió de jubilació o d'incapacitat permanent, per trasllat de residència a l'estranger, per renúncia voluntària al dret o per defunció del beneficiari.

A aquests efectes, es considera que la prestació per cessament d'activitat és **incompatible** amb el treball per compte propi, encara que no impliqui la inclusió en el RETA o en el Règim Especial de Treballadors del Mar, amb el treball per compte d'altri o amb l'obtenció de pensions o prestacions econòmiques de la Seguretat Social, excepte que siguin compatibles amb el treball que ha donat lloc a la prestació per cessament d'activitat.

Per últim, i com en el treball per compte d'altri, aquí també es preveu el **pagament únic de la prestació**. Pot sol·licitar-lo qui sigui titular del dret a la prestació per cessament d'activitat i tingui pendent rebre un període de, almenys, sis mesos. Percebran el valor actual de l'import de la prestació sempre que acreditin davant de l'òrgan gestor que realitzaran una activitat professional com a treballadors autònoms o socis treballadors d'una cooperativa de treball associat o d'una societat que tinguin el caràcter de laboral.

La protecció per cessament d'activitat es **finança** exclusivament amb el càrrec a la cotització per a la contingència esmentada. La data d'**efectes de la cobertura** comença a partir del primer dia del mateix mes en què es formalitza. La **base de cotització** es correspon amb l'escollida com a pròpia pel treballador autònom. Cada any la LPGE fixa un tipus de cotització aplicable tenint en compte, en el seu cas, la fórmula incorporada a l'article 344.3 LGSS.

La quota s'ha de **recaptar** conjuntament amb la quota del règim en què s'inclou el treballador. Ho ha de fer la TGSS, i es liquidarà i s'ingressarà d'acord amb les normes generals de recaptació. Aquestes, tant en via voluntària com executiva, són d'aplicació també en el cessament d'activitat.

Excepte que s'hagi optat per la **gestió** a través de la Seguretat Social, l'òrgan gestor competent és la mútua col·laboradora amb qui el treballador autònom hagi formalitzat el document d'adhesió amb la subscripció de l'annex corresponent a la inclusió del cessament d'activitat.

Els **òrgans jurisdiccionals de l'ordre social** són els competents per conèixer les decisions de l'òrgan gestor relatives al reconeixement, suspensió o extinció de les prestacions per cessament d'activitat, així com relatives al pagament d'aquestes. A aquest fi, l'interessat, seguint allò establert a l'article 350 LGSS, pot efectuar una reclamació prèvia davant l'òrgan gestor abans d'acudir a l'òrgan jurisdiccional de l'ordre social competent. La resolució de l'òrgan gestor ha d'indicar expressament la possibilitat de presentar la reclamació, així com el termini per a interposar-la.

L'estudi en profunditat d'aquesta prestació s'efectua en un altre mòdul d'aquests materials.

Activitat 9

El treballador efectua una activitat professional per a una empresa de la qual ha rebut l'any 2015 el 82% dels ingressos; no obstant això, no és el seu únic client. Quan finalitza l'activitat sol·licita la prestació per cessament d'activitat, que se li denega perquè l'entitat

gestora considera competent que no es tracta d'un treballador per compte propi sinó que l'activitat s'efectua per compte d'altri.

5. Programes específics per a aturats

5.1. El programa de renda activa d'inserció

En la DF 8a. LGSS s'habilita el Govern per a regular, dins l'acció protectora per desocupació i amb el règim financer i de gestió que estableix el títol III de la LGSS, una ajuda específica denominada *renda activa d'inserció* adreçada als aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per a trobar feina que adquireixin el compromís de fer actuacions afavoridores de la seva inserció laboral. En virtut d'aquesta, es dicta el RD 1369/06, de 24 de novembre (BOE, 5), la modificació més recent del qual ha estat efectuada pel RDL 16/14, de 19 de desembre (BOE, 20).

En virtut d'aquesta normativa, convé precisar que l'objectiu d'aquest programa consisteix a **incrementar les oportunitats de tornada al mercat de treball** dels treballadors aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per a trobar feina.

El programa comprèn **polítiques actives d'ocupació** gestionades pels serveis públics d'ocupació, amb la finalitat d'incrementar les oportunitats de tornada al mercat de treball i, si escau, una **ajuda econòmica** gestionada pel Servei Públic d'Ocupació estatal, denominada *renda activa d'inserció*, vinculada a la realització de les accions en matèria de polítiques actives d'ocupació que no comportin retribucions salarials.

Els beneficiaris han de ser **majors de quaranta-cinc anys**, ser **demandants d'ocupació** inscrits ininterrompudament durant **dotze o més mesos en cerca activa de feina** i sempre que no hagin rebutjat cap oferta d'ocupació adequada ni s'hagin negat a participar, excepte una causa justificada, en accions d'ocupació. Es considera interrompuda la demanda d'ocupació si s'ha treballat un període acumulat de noranta o més dies en els tres-cents seixanta-cinc dies anteriors a la data de sol·licitud d'incorporació en el programa si surt a l'estranger, per qualsevol motiu o durada. En els casos d'interrupció, per a accedir al programa s'exigeix un període de dotze mesos ininterromput des de la nova inscripció.

Els beneficiaris han d'haver **extingit la prestació i/o el subsidi de desocupació**, excepte quan l'extinció s'hagi produït per imposició d'una sanció. A més, es requereix que no tinguin dret a la protecció per aquesta contingència. **No han de tenir rendes**, de qualsevol naturalesa, **superiors en còmput mensual al 75% del SMI**, exclosa la part proporcional de dues pagues extres. Encara

que el sol·licitant no tingui rendes, si té cònjuge i/o fills de menys de vint-i-sis anys, o més grans incapacitats o menors acollits, únicament s'entén complert el requisit de falta de rendes quan la suma de les rendes de tots els integrants de la unitat familiar així constituïda, inclòs el sol·licitant, dividit pel nombre de membres que la componen, no superi el 75% del SMI, exclosa la part proporcional de dues pagues extres. Es computen com a renda l'import dels salaris socials, les rendes mínimes d'inserció o ajudes anàlogues d'assistència concedides per les comunitats autònomes.

També es poden beneficiar d'aquesta ajuda els aturats:

a) Quan es tracti de treballadors amb una **discapacitat reconeguda** en un grau igual o superior al 33% o amb una incapacitat que comporti una disminució de la seva capacitat laboral del percentatge indicat i compleixi tots els requisits anteriors, excepte el de l'edat de quaranta-cinc anys.

b) **Treballadors emigrants que hagin retornat** de l'estranger durant els dotze mesos anteriors a la sol·licitud i hagin treballat almenys sis mesos a l'estranger des de la sortida d'Espanya i compleixin tots els requisits anteriors, a excepció del d'haver-hi estat inscrit durant els últims mesos.

c) Treballadors que acreditin la condició de **víctima de violència domèstica** per part d'algun membre de la unitat familiar de convivència i compleixin tots els requisits anteriors, excepte els de l'edat i inscripció durant els dotze últims mesos.

Per a poder ser admès al programa s'han de complir dues condicions de manera ineludible:

a) **No haver estat beneficiari del programa de renda activa d'inserció** durant els tres-cents seixanta-cinc dies naturals anteriors a la data de sol·licitud del dret a l'admissió al programa, tret que acreditin un grau de minusvalidesa igual o superior al 33% o la condició de víctima de gènere o domèstica.

b) **No haver estat beneficiari de tres drets al programa de renda activa d'inserció** sense perjudici que no s'hagi gaudit qualsevol dels tres drets pel període de durada màxima.

Per a obtenir la renda activa d'inserció és necessari subscriure també el **compromís d'activitat** en virtut del qual els seus preceptors han de fer les diferents actuacions que s'acordin amb els serveis públics d'ocupació o, si escau, les entitats que hi col·laborin en el pla personal d'inserció que es desenvolupi mentre el treballador es mantingui incorporat al programa. Així mateix han d'acceptar la **col·locació adequada** en cas que se'ls ofereixi, i participar en els programes d'ocupació o en accions d'inserció, promoció, formació o reconversió professionals, o en aquelles altres de millora de l'ocupabilitat.

El programa comprèn una sèrie d'accions, complementàries entre si. En el catàleg d'aquestes s'inclouen tutories individualitzades, itinerari d'inserció laboral, entrevista professional amb el tutor per a definir el perfil professional, l'elaboració d'un pla d'inserció laboral que determini el calendari i les activitats que s'hi han de fer, la gestió de les ofertes de col·locació i la incorporació a plans d'ocupació i/o formació i a accions de voluntariat.

La **quantia** de la renda activa d'inserció és del **80% IPREM mensual** vigent per a cada moment. En els casos de desocupació per pèrdua d'una feina a temps parcial, és proporcional a les hores prèviament treballades. La durada màxima és d'onze mesos. És manté fins a esgotar la durada mentre el treballador continui en el programa.

Les **víctimes de violència de gènere o domèstica** que s'hagin vist obligades a canviar de residència poden percebre en un pagament únic una **ajuda suplementària de tres mesos**, sense que això disminueixi la durada de la renda, i es pot percebre una sola vegada per cada dret a l'admissió al programa. Per la seva banda, els **treballadors admesos al programa** que realitzin un treball per compte propi o per compte d'altri a temps complet han de percebre una **ajuda equivalent al 25%** de la quantia de la renda durant un màxim de cent vuitanta dies a partir del primer dia de treball després de la sol·licitud d'admissió al programa, amb independència del nombre de contractes o d'activitats que realitzin. La percepció de l'ajuda no disminueix la durada de la renda activa d'inserció.

La **baixa en el programa** pot ser definitiva o temporal. S'és **baixa definitiva** quan hi concorrin els fets tipificats per la normativa, com ara l'incompliment de les obligacions que impliqui el compromís d'activitat o la no-compareixença, amb el requeriment previ davant les entitats gestores competents o el rebuig d'una oferta de col·locació adequada o el treball per compte propi o d'altri a temps complet per un període igual o superior a sis mesos, el trasllat a l'estranger, l'obtenció de pensions o prestacions de caràcter econòmic de la Seguretat Social incompatibles amb el treball o l'accés a una prestació o subsidi per desocupació. Per contra, es considera **baixa temporal**, i per tant susceptible de reincorporació al programa, el fet que el beneficiari realitzi un treball per compte propi o d'altri a temps complet per un període inferior a sis mesos, la superació del límit de rendes per un període inferior a sis mesos, el trasllat a l'estranger per un període inferior a sis mesos o l'ingrés a la presó quan la privació de llibertat sigui per un temps inferior a sis mesos.

La sol·licitud de **reincorporació** s'ha de produir al cap de quinze dies d'haver-se extingit la causa de baixa, ja que, altrament, comporta la pèrdua del tant corresponent als dies que hi hagi entre aquesta extinció i la sol·licitud.

La renda activa d'inserció es considera **incompatible** amb l'obtenció de rendes de qualsevol naturalesa que superin els límits previstos, amb la percepció de la prestació o subsidi per desocupació, amb la realització simultània de treball per compte propi o d'altri a temps complet, amb les ajudes socials que es puguin reconèixer a les víctimes de violència de gènere que no puguin participar en programes d'ocupació i amb les pensions o prestacions de caràcter econòmic de la Seguretat Social que siguin incompatibles amb el treball o que, tot i no ser-ho, excedeixin en la seva quantia els límits establerts per a la renda d'inserció.

Per contra, es considera **compatible** amb les beques i ajudes, de qualsevol naturalesa, que es puguin obtenir per l'assistència a accions de formació professional i inserció professional, amb els treballs en benefici de la comunitat en compliment d'una pena, amb el treball per compte d'altri a temps parcial (en aquest cas, es dedueix de l'import de la renda la part proporcional al temps treballat).

Correspon al Servei Públic d'Ocupació estatal la **gestió** del programa; dictar les resolucions que reconeixin, deneguin o resolguin les baixes i les reincorporacions; concedir les ajudes, i efectuar el pagament corresponent. Per la seva banda, els serveis públics d'ocupació autonòmics que hagin assumit el traspass de la gestió realitzada pel Servei Públic d'Ocupació estatal en l'àmbit del treball, ocupació i la formació són competents per a dur a terme les accions d'inserció laboral.

Activitat 10

Se sol·licita la renda activa d'inserció per violència de gènere perquè es considera que les seqüeles físiques i psíquiques perduren encara que hagin desaparegut les mesures de protecció a la víctima.

5.2. Programa de requalificació professional de les persones que exhaureixin la prestació per desocupació (PREPARA)

El RDL 1/16, de 15 d'abril (BOE, 16), inclou una DF 2a per la qual es modifica el RDL 1/13, de 25 de gener (BOE, 26) pel qual es prorroga el programa de requalificació professional de les persones que esgotin la prestació per desocupació i s'adopten altres mesures urgents per a l'ocupació i la protecció de les persones desocupades. La vigència del programa es prorrogarà, segons la nova normativa, de forma automàtica per períodes de sis mesos, a partir del 16 d'agost de 2013, sempre que la taxa de desocupació sigui superior del 18% segons l'última enquesta de població activa publicada abans de la data de la pròrroga i es reuneixin els requisits establerts per la normativa reguladora. Abans de la pròrroga això es preveia quan la taxa de desocupació fos superior del 20%, ara, amb previsions per sota d'aquest percentatge, cal modificar el llindar en els termes exposats.

Consisteix en **accions de polítiques actives** d'ocupació que permetin la requalificació de les persones que exhaureixen la prestació per desocupació perquè s'incorporen a nous llocs de treball, especialment en sectors emergents i amb potencial de creixement. Es tracta d'un programa molt específic i de caràcter nacional amb un doble objectiu: impulsar la requalificació de les persones aturades i proporcionar una ajuda econòmica d'acompanyament.

Es poden beneficiar d'aquest programa les **persones aturades** per extinció de la relació laboral, inscrites com a demandants d'ocupació, sempre que hagin **exhaurit la prestació per desocupació o el subsidi per desocupació**, incloses les pròrrogues. **No han de tenir rendes**, de qualsevol naturalesa, **superiors en còmput mensual al 75% del SMI**, exclosa la part proporcional de dues pagues extres. En cas que la persona sol·licitant no tingui rendes però, en el moment que s'exhaureix la prestació o el subsidi per desocupació, conviu amb pares i/o cònjuge i/o fills menors de vint-i-sis anys o més grans d'aquesta edat amb una discapacitat igual o superior al 33% o menors acollits, s'entén complert el requisit de falta de rendes quan la suma de les rendes de tots els integrants de la unitat familiar (inclosa la persona sol·licitant) dividida pel nombre de membres que la componen no superi el 75% del SMI, exclosa la part proporcional de dues pagues extres.

En el moment de la sol·licitud han de complir la condició d'estar **inscrit com a demandant d'ocupació almenys dotze dels últims divuit mesos i tenir responsabilitats familiars**.

No es poden acollir a aquest programa els qui hagin percebut l'ajuda extraordinària del programa temporal de protecció per desocupació antiga, els qui hagin exhaurit la renda activa d'inserció o hi puguin accedir, els qui ja hagin estat beneficiaris d'aquest programa o els treballadors eventuais del règim agrari que hagin exhaurit la renda agrària o el seu corresponent subsidi.

Amb aquest programa, les persones beneficiàries **tenen dret** a realitzar un itinerari individualitzat i personalitzat d'inserció que prevegi el diagnòstic sobre la seva ocupabilitat, i les accions de polítiques actives d'ocupació i de cerca de feina que proposin els serveis públics d'ocupació.

Perceben una **ajuda econòmica d'acompanyament del 75% de l'IPREM mensual**, amb la finalitat de reforçar i facilitar la participació en el programa de requalificació professional. Aquesta quantitat s'eleva al **85% de l'IPREM mensual** quan la persona tingui a càrrec seu en el moment de la sol·licitud almenys tres membres de la unitat familiar.

Són els **serveis públics d'ocupació autonòmics** els encarregats de l'atenció individualitzada de les persones participants en el programa i d'assegurar-los l'accés a les accions de requalificació i/o reinserció professional que programin. Per la seva banda, el Servei Públic d'Ocupació estatal és l'encarregat de la gestió i el pagament de les ajudes.

El **termini** per a sol·licitar aquest tipus d'ajudes és de dos mesos des de la data d'exhauriment de la prestació o el subsidi per desocupació.

Resum

La desocupació constitueix una de les preocupacions econòmiques i socials més importants del país. Amb una taxa superior al 26% enfront d'una mitjana europea aproximada de l'11%, Espanya se situa com un dels països europeus amb una taxa de desocupació més elevada (només superat per Grècia), i destaca especialment el percentatge del 56,4% de desocupació juvenil.

La protecció per desocupació és el mecanisme que el sistema de Seguretat Social utilitza per a protegir aquesta contingència apreciada en els treballadors que, volent i podent treballar, perden la feina o veuen reduïda la jornada de treball. El títol III de la Llei general de Seguretat Social en regula el sistema de protecció i ho fa mitjançant la distinció entre el nivell contributiu de cobertura i el nivell assistencial i atribuint-ne la gestió al Servei Públic d'Ocupació Estatal (antic INEM). La involuntarietat en la pèrdua d'ocupació és l'element caracteritzador del primer nivell i la falta de rendes el del segon. Amb tot, l'evolució del sistema, la necessitat de dispensar cada vegada més recursos econòmics a mesura que s'incrementa la xifra d'aturats i, en particular, la intensificació dels controls de l'Administració laboral per a evitar conductes fraudulentas en l'accés a aquesta protecció, obliguen a estendre el caràcter contributiu fins i tot al nivell assistencial, ja que aquest últim es preveu així mateix per als qui prèviament han cotitzat en el sistema. Però, com que la situació de desocupació s'ha agreujat considerablement en el context actual de crisi econòmica, aquesta protecció inclou també ajudes temporals que generen un "tercer" nivell de cobertura i que, supeditades normalment a aprovacions pressupostàries anuals, constitueixen una aportació complementària de l'Estat (fins i tot de les comunitats autònomes) al sistema. El nucli central es troba representat per la renda activa d'inscripció, encara que caldria al·ludir a una sèrie de programes que persegueixen la reinserció laboral dels aturats i que inclouen no solament ajudes econòmiques, sinó també mesures de requalificació professional per mitjà de polítiques actives d'ocupació.

La desocupació pot ser total, quan el treballador cessa, amb caràcter temporal o definitiu, en l'activitat que desenvolupava i serà parcial quan la jornada diària del treballador es redueixi temporalment entre un 10% i un 75%, sempre que el salari sigui objecte d'una reducció anàloga. En el nivell contributiu, la dada més rellevant consisteix a trobar-se en situació legal de desocupació, una selecció expressa dels supòsits que originen la protecció. A més d'això, una cotització mínima de dotze mesos, la inscripció com a demandant d'ocupació i la subscripció d'un compromís d'activitat perfilen els trets caracteritzadors d'aquesta cobertura. El beneficiari rebrà una prestació durant quatre mesos si n'ha cotitzat dotze i, com a màxim, durant dos anys si ha cotitzat sis anys o més. Durant els sis primers mesos percebrà el 75% de la base reguladora (apro-

ximadament, la mitjana de les bases de cotització dels últims cent vuitanta dies en actiu) o el 50% a partir d'aquesta data. La prestació es pot suspendre o extingir i durant aquesta l'entitat gestora cotitzarà pel treballador.

Per la seva banda, en el nivell assistencial, el treballador ha d'acreditar, amb caràcter general, haver esgotat la prestació per desocupació i no tenir rendes de qualsevol naturalesa superiors al 75% del salari mínim interprofessional. En aquest cas, el beneficiari percebrà un subsidi del 80% de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples entre sis i vuit mesos, a excepció de les persones més grans de cinquanta-cinc anys, que perllongaran aquest subsidi fins a aconseguir l'edat de jubilació. Finalment, els demandants d'ocupació d'entre quaranta-cinc i seixanta-cinc anys poden accedir a la renda activa d'inserció (80% de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples) durant onze mesos sempre que hagin extingit la prestació o el subsidi. La denominada *pròrroga* forma part del programa PREPARA del Ministeri d'Ocupació i de Seguretat Social, que permet obtenir una ajuda econòmica en una quantia igual al 75% de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples mensual als qui hagin esgotat tot tipus de protecció, sempre que acceptin seguir un itinerari personal i individualitzat de reinserció laboral.

Els successius governs s'han compromès a mantenir ajudes puntuals als aturats quan la prestació o subsidi finalitza. El Govern actual es planteja una pròrroga automàtica de les ajudes fins que la desocupació descendeixi per sota del 20%, xifra encara no previsible. La realitat, no obstant això, esdevé tossuda i cada vegada més aturats no tenen protecció en l'àmbit de la desocupació (2.137.390, aproximadament). Segons les estimacions oficials, només el 63,25% dels aturats disposen d'alguna ajuda pública, i la taxa de pobresa se situa en un 21,8% a Espanya, una de les més elevades de la Unió Europea.

Cas pràctic

La treballadora ha prestat serveis per compte del sindicat UGT en virtut d'un contracte de treball indefinit a temps complet, amb categoria d'Organitzadora Sindical. Va iniciar la prestació de serveis mitjançant la concertació de contractes de durada determinada per obra o servei determinat per fer l'activitat d'organitzadora sindical a temps complet, i posteriorment es va convertir en treballadora fixa. Després d'aquesta conversió, el Secretari d'Organització de la UGT de Catalunya va informar el comitè d'empresa que era necessari, per fer front a aquesta periodicitat i, alhora, per mantenir el conjunt de la plantilla d'aquells departaments directament vinculats a les eleccions sindicals calia que els contractes dels treballadors afectats passessin a desenvolupar-se com a fixes-discontinus. En aquesta línia, la treballadora va signar un contracte com a fixa-discontínua per prestar serveis com a organitzadora sindical (Grup II) per fer la campanya d'eleccions sindicals dins de l'activitat cíclica intermitent d'eleccions sindicals, la durada de la qual s'estimava que seria de 270 dies. Més tard, la representació de la UGT i dels treballadors van signar un pla de viabilitat amb l'objectiu d'abordar un pla de reestructuració davant la crisi econòmica. Amb aquest motiu, la treballadora va ser donada de baixa per la UGT per causa de "fi o interrupció de l'activitat" i va presentar la corresponent sol·licitud de prestació per desocupació. Un cop concedida, el SPEE va dictar resolució i va comunicar l'inici d'un procediment de revisió de l'acte administratiu de reconeixement amb proposta de revocació argumentant que la contractació com a fixa-discontínua s'havia fet per a un supòsit diferent al previst legalment, per tant, s'entenia com a una prestació indeguda. Finalment, el SPEE dicta resolució i revoca la prestació perquè no complia els requisits per ser beneficiària d'una prestació per desocupació pel fet de no trobar-se en situació legal de desocupació. No és possible al·legar que és final de campanya quan la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social estableix que l'activitat de l'empresa no té caràcter estacional o de temporada que permeti la interrupció d'activitat, i declara indeguda la prestació esmentada.

Exercicis d'autoavaluació

1. La desocupació a Espanya es preveu per als qui...
 - a) han treballat prèviament.
 - b) no han treballat mai.
 - c) han treballat parcialment.
 - d) perden la feina per compte propi.
2. En la protecció per desocupació...
 - a) la prestació pertany al nivell assistencial i el subsidi al nivell contributiu.
 - b) la prestació pertany al nivell assistencial, però té certs trets contributius.
 - c) el subsidi pertany al nivell contributiu, però té certs trets assistencials.
 - d) només té naturalesa contributiva la prestació per desocupació, però no el subsidi.
3. En l'ordenament jurídic vigent...
 - a) la desocupació total es preveu només per a qui cessa definitivament en el lloc de treball.
 - b) la desocupació total no es preveu per a qui cessa temporalment en el lloc de treball.
 - c) la desocupació total es preveu també per a qui cessa temporalment en el lloc de treball.
 - d) la desocupació total és l'única modalitat prevista.
4. El cessament definitiu durant quatre hores els dimecres i divendres per a un treballador la jornada ordinària diària del qual és de vuit hores, constitueix una desocupació total per al treballador?
5. La situació legal de desocupació...
 - a) es produeix exclusivament quan el treballador perd la feina.
 - b) constitueix el fet causant de la prestació per desocupació.
 - c) només s'estableix per al supòsit de desocupació total.
 - d) constitueix la definició de la desocupació en el nostre ordenament.
6. Quan el treballador és acomiadat...
 - a) li correspon la prestació per desocupació, encara que recorri contra la decisió empresarial.
 - b) li correspon la prestació per desocupació si l'acomiadament és improcedent.
 - c) li correspon la prestació per desocupació si l'acomiadament és nul.
 - d) li correspon la prestació per desocupació si no recorre contra la decisió empresarial.

7. Quan un treballador és objecte de mobilitat geogràfica, en virtut del que disposa l'article 40 ET...

- a) no té dret a la prestació per desocupació si accepta el trasllat i després reclama.
- b) no té dret a la prestació per desocupació en cap cas.
- c) només té dret a la prestació per desocupació si no reclama contra la decisió de l'empresari.
- d) té dret a la prestació per desocupació si, tot i acceptar el trasllat, decideix reclamar i la sentència admet l'extinció contractual.

8. Un treballador demana la prestació per desocupació dos mesos després d'haver estat acomiadat. Tenint en compte que li correspon una prestació de cent vint dies de durada, obtindrà la prestació en la durada total o se li descomptarà algun període per haver presentat una sol·licitud extemporània?

9. Quan un treballador amb dret a prestació per desocupació decideix fer una feina superior a dotze mesos de durada...

- a) perd tot dret a la prestació per desocupació.
- b) suspèn la prestació per desocupació i genera un nou dret de prestació pel treball que realitza.
- c) perd el dret a la prestació per desocupació que percebia, però genera un nou dret pel treball realitzat.
- d) continua percebent la prestació per desocupació mentre fa la feina perquè és compatible.

10. La LGSS exigeix amb caràcter general...

- a) un període d'espera d'un mes inscrit com a demandant d'ocupació per a obtenir el subsidi de desocupació.
- b) un període d'espera d'un mes inscrit com a demandant d'ocupació per a obtenir la prestació per desocupació.
- c) un període d'espera d'un mes en tots dos casos.
- d) només un període de cotització en tots dos supòsits.

11. A l'efecte de precisar la falta de rendes en el nivell assistencial de protecció, quan es tenen en compte les responsabilitats familiars, aquesta falta de rendes afecta...

- a) únicament el subjecte sol·licitant.
- b) la unitat familiar.
- c) Quan es tenen en compte les responsabilitats familiars, la falta de rendes no es té en compte.
- d) només el cònjuge del subjecte sol·licitant, però no els descendents o ascendents.

12. Un treballador de cinquanta-cinc anys és inclòs en un procediment de regulació d'ocupació. Després d'exhaurir la prestació per desocupació sol·licita el subsidi de prejubilació. L'entitat gestora rebutja la petició, ja que considera que no compleix el requisit de falta de rendes, ja que l'empresa li lliura per períodes mensuals l'import corresponent a la indemnització per acomiadament en una quantitat que excedeix el 75% del SMI prescrit per la llei.

13. Quan un treballador amb dret a subsidi de desocupació decideix fer una feina inferior a dotze mesos de durada...

- a) el subsidi es perd.
- b) el subsidi es manté i es percep de forma compatible.
- c) el subsidi se suspèn i es pot reprendre.
- d) Un treballador amb dret a subsidi no pot fer una feina per compte d'altri durant la percepció.

14. La renda activa d'inserció...

- a) es preveu per als beneficiaris de la prestació per desocupació.
- b) es preveu per als beneficiaris del subsidi per desocupació.
- c) protegeix els qui no tenen cobertura ni en el nivell contributiu ni en el nivell assistencial de la protecció per desocupació.
- d) la pot sol·licitar qualsevol ciutadà espanyol o estranger sense requisits addicionals.

15. En relació amb el programa de requalificació professional de les persones que exhaureixin la prestació per desocupació, el Govern ha decidit...

- a) prorrogar-lo fins que la taxa de la desocupació es fixi en un 18%.

- b) mantenir-lo fins al 15 d'agost de 2016.
- c) suprimir-lo.
- d) que siguin les comunitats autònomes les que decideixin en funció de les competències que tinguin.

Solucionari

Activitats

1. L'empresa redueix jornada i salari durant sis mesos per a la meitat de la plantilla, de conformitat amb el que estableix l'article 47 ET. Considereu davant quin tipus de desocupació es troben aquests treballadors i quina serà la protecció que el sistema preveu per a aquests.

Es tracta d'una desocupació total temporal i no parcial, atès que el cessament temporal es produeix per dies complets i, almenys, per una jornada.

2. El treballador ha prestat serveis per a l'Ajuntament d'Olesa de Bonesvalls des de l'any 2000 fins al 2006. Ho ha fet dins del col·lectiu d'alts càrrecs, però a exclusió de cotització de la contingència per desocupació i FOGASA. Posteriorment ha prestat serveis en una empresa com a treballador per compte d'altri (vint-i-cinc dies) i ha cotitzat al RETA com a treballador per compte propi (des del 1990 fins al 2010). Acredita així mateix cotitzacions per compte d'altri anteriors a 1990 que superen els vuit-cents dies de cotització. Quan sol·licita la prestació per desocupació, l'entitat gestora la hi denega perquè entén que no compleix el requisit de tres-cents seixanta-cinc dies cotitzats durant els últims sis anys. És procedent aquesta denegació?

Encara que aquesta activitat s'inclou en la LGSS com a susceptible de protecció, abans de la seva inclusió no hi havia obligació de cotitzar i, per tant, aquest període no es considera com a ocupació efectiva. El que sí que s'admet és retrotraure el còmput dels sis anys immediatament anteriors a la SLD en una quantia similar al període en què no hi va haver l'obligació de cotitzar. En aquest cas, serien sis anys (des del 2000 fins al 2010). Però, tot i així, no s'arribaria fins al 1990, data en què el treballador en qüestió sí que sumaria la cotització requerida (vegeu STSJ Catalunya de 5 de juny de 2012, ar. 2344).

3. Un treballador amb contracte indefinit en una empresa és baixa voluntària perquè s'incorpora a l'empresa originària, en la qual es trobava en situació d'excedència especial. Ho fa a l'efecte de ser inclòs en el procediment de regulació d'ocupació que tramita aquesta última, sense arribar a prestar un dia de treball després de la reincorporació. Li correspondrà la prestació per desocupació?

No. Es tracta d'un frau de llei, ja que la prestació no admet situacions en què intervingui la voluntat del treballador en l'extinció contractual (vegeu STSJ Madrid de 28 de setembre de 12, ar. 2601).

4. Quants dies de prestació corresponen a un treballador contractat l'1 de febrer de 2012 i acomiadat el 12 de març de 2013?

Ha cotitzat quatre-cents quatre dies, als quals cal afegir els sis dies de vacances que li correspondrien dels setanta-un dies treballats l'any 2016, la qual cosa representa un total de quatre-cents deu dies cotitzats i, per tant, una prestació de cent vint dies de durada.

5. Treballador i empresari simulen acordar un acomiadament improcedent en conciliació, prèvia a la via judicial, per obtenir la prestació per desocupació. Queda provat, mitjançant un document que exhibeix la Inspecció de Treball i de Seguretat Social, que el treballador va presentar una carta de renúncia al lloc de treball deu dies abans. Li correspon la prestació per desocupació com a conseqüència de l'acord a què ha arribat en conciliació?

No. Implica una connivència entre l'empresari i el treballador, penalitzada per la LISOS i que comporta l'extinció de la prestació per desocupació.

6. La treballadora ha prestat serveis a Suïssa, país on va ser perceptora d'una prestació per desocupació. En tornar a Espanya subscriu el conveni especial amb la Seguretat Social per a emigrants retornats i cotitza per aquest. Quan sol·licita el subsidi per a més grans de cinquanta-cinc anys, l'entitat gestora l'hi denega perquè entén que no es troba en cap de les causes d'accés previstes per la normativa espanyola. És correcta la resolució administrativa denegatòria?

Les cotitzacions efectuades per mitjà d'un conveni especial no inclouen la cotització per desocupació. Com que la normativa europea no eximeix de cotització al país en què se sol·licita la prestació, sinó, al contrari, la subjecció a la legislació d'aquest últim país, s'ha de denegar la petició perquè s'entén que falta la cotització a la desocupació exigible per a accedir al subsidi.

7. El cònjuge de la sol·licitant del subsidi per desocupació integra la unitat familiar, composta a més pels seus dos fills. Durant el mes de març de 2012 aquell realitza un treball pel qual percep 1.943 euros que, en funció de la unitat familiar, superaria el 75% del SMI permès. No obstant això, en defensa del manteniment del subsidi, s'exposa que el còmput de les rendes

ha de ser anual i no mensual; per tant, en aquest cas, es podria continuar percebent el subsidi, ja que no se supera el límit de rendes exigít.

El desplaçament a l'estranger per un temps inferior a 90 dies no suposa un trasllat de residència i no comporta l'extinció de la prestació, sinó la suspensió d'aquesta, sense que l'incompliment de l'obligació de comunicar prèviament la sortida al SPEE pugui comportar l'extinció per aplicació d'allò que disposa l'article 25.3 LISOS. La incoherència existent en aquesta matèria entre la normativa sancionadora –que preveu la conducta com a causa d'extinció– i la prestacional –que la qualifica com a suspensió– ha d'interpretar-se a favor d'aquesta última (STS 21 d'abril de 2015, Ar. 2178, FJ 3).

8. Hi ha la possibilitat de “substituir” mitjançant els treballs de col·laboració social prestacions pròpies de l'àmbit laboral en el sector públic?

Inicialment, la mateixa Administració va optar per recomanar que aquest tipus d'ocupacions s'efectués mitjançant contractes laborals per a reduir la xifra de desocupació, però la conjuntura actual propicia un altre plantejament diferent i ja són moltes les entitats, sobretot locals, que recorren a aquest tipus de serveis, amb una utilització, de vegades, desviada del seu sentit. De fet, mitjançant aquesta no es poden cobrir llocs ordinaris de plantilla i només és apta per a la realització de tasques excepcionals o marginals amb la finalitat de procurar una experiència professional a aquests treballadors que els situï en una millor posició per a la seva posterior inserció en el mercat de treball. No obstant això, alguns pronunciaments judicials qüestionen l'actuació de l'Administració en aquesta matèria. Així, es considera que no tot treball realitzat per l'Administració pública es pot qualificar d'utilitat social i en benefici de la comunitat. Si es qualificuessin d'utilitat pública totes les necessitats que han de dur a terme permanentment les administracions públiques s'arribaria a l'absurd d'entendre que “representa un benefici social l'assignació a totes les administracions públiques d'aturats per la via de la col·laboració social per a exercir funcions que són inherents als ens públics i que, per la seva pròpia naturalesa pública, són d'utilitat social” (STS de 9 de maig de 2011, ar. 5815, vot particular, FJ 4).

9. El treballador efectua una activitat professional per a una empresa de la qual ha rebut l'any 2012 el 82% dels ingressos; no obstant això, aquesta no és el seu únic client. Quan finalitza l'activitat sol·licita la prestació per cessament d'activitat, que se li denega perquè l'entitat gestora considera competent que no es tracta d'un treballador per compte propi sinó que l'activitat s'efectua per compte d'altri.

Li correspon la prestació per cessament d'activitat, ja que l'article 11 de la Llei 20/07, d'11 de juliol (BOE, 12), per la qual es regula l'Estatut del treball autònom, estableix que el treballador econòmicament dependent (TRADE) és el que realitza una activitat econòmica o professional a títol lucratiu i de manera habitual, personal, directa i predominant per a una persona física o jurídica denominada *client*, del qual depèn econòmicament perquè percep d'ell, almenys, el 75% dels ingressos per rendiments de treball i d'activitat econòmica o professional.

10. Se sol·licita la renda activa d'inserció per violència de gènere perquè es considera que les seqüeles físiques i psíquiques perduren encara que hagin desaparegut les mesures de protecció a la víctima.

Es distorsionaria la finalitat de la norma (evitar l'exclusió social per precarietat laboral d'una treballadora víctima de violència de gènere) si s'atén un argument com el que s'ha exposat, que converteix la possibilitat de sol·licitar aquesta renda en indefinida (vegeu STSJ València de 17 d'abril de 2012, ar. 1830).

Cas pràctic

Encara que el Tribunal Suprem decideix desestimar el recurs interposat a través de l'Auto de 13 de gener de 2016, Ar. 28085, la contradicció plantejada reconeix que la sala social del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya que ha resolt el supòsit en fase de recurs ha fonamentat la seva decisió en un argument sòlid. No correspon al SPEE directament ni a la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social declarar l'existència de frau de llei per la utilització d'una modalitat contractual inadequada o per absència dels requisits formals per ser vàlid, que correspon als jutjats i tribunals, d'acord amb allò que disposa la LGSS sense que li competeixi qualificar com a fraudulenta una contractació temporal ni denegar-ne l'accés previ informe de la Inspecció de Treball i de la Seguretat Social. Per concloure que, pel fet que l'actora va estar d'alta en la modalitat de fixa-discontínua per un temps indefinit, no és possible considerar fraudulenta la renovació contractual de mutu acord per la qual la treballadora va passar de fixa a temps complet a fixa-discontínua amb realització de tasques que es repeteixen en dates determinades a les quals les succeeix un període d'inactivitat productiva, excepte que, un cop impugnada, l'esmentada aparença estableixi el contrari la jurisdicció.

Exercicis d'autoavaluació

1. **a** Prèviament han efectuat una activitat laboral.
2. **d** La naturalesa contributiva es predica de la prestació, però no del subsidi, ja que, tot i que certament té trets contributius, pertany al nivell assistencial de protecció.
3. **c** La desocupació total es preveu, després de les últimes reformes, no solament per a qui cessa definitivament en el lloc de treball, sinó també per a qui ho fa temporalment.
4. No. Després de la reforma efectuada per la Llei 3/12 s'exigeix el cessament total de l'activitat del treballador per dies complets, continuats o alterns durant, almenys, una jornada ordinària de treball. En aquest cas, es tracta d'una reducció de jornada diària ordinària del 50% que servirà per a obtenir la desocupació parcial.
5. **b** Constitueix el fet causant per a la prestació.
6. **a** Pot obtenir la prestació, encara que opti per recórrer la decisió empresarial.
7. **d** Pot accedir a la prestació quan obtingui una sentència que confirmi l'extinció contractual provocada per una decisió injustificada de l'empresari.
8. La sol·licitud hauria d'haver estat presentada al cap de quinze dies de l'acomiadament. D'aquesta manera, perd el mes i mig de retard en la sol·licitud. Per tant, se li descomptaran quaranta-cinc dies dels cent vint assignats, i li correspondrà un total de setanta-cinc dies de prestació.
9. **b** Suspèn la prestació que està obtenint i en genera una de diferent com a conseqüència del nou treball realitzat. I, així, ha d'optar, o bé per reprendre la prestació suspesa, o bé per accedir a la nova prestació. En tot cas, les cotitzacions no consumides no generen un nou dret.
10. **a** Un mes d'inscripció com a demandant d'ocupació per a accedir al subsidi, excepte en supòsits específics en què s'exceptua aquest requisit.
11. **b** El còmput de rendes s'efectua de conformitat amb la unitat familiar i no respecte de les rendes individuals del subjecte beneficiari.
12. La resolució de l'entitat gestora no es justifica, ja que l'article 275.4 LGSS estableix expressament que s'exclou del còmput de rendes o ingressos, a aquests efectes, l'import corresponent a la indemnització legal que en cada cas sigui procedent per l'extinció del contracte de treball i assenyalada, específicament, que és així amb independència que el pagament s'efectuï d'una sola vegada o periòdicament.
13. **c** El subsidi se suspèn, però es pot reprendre quan es tornin a acreditar les condicions per a això.
14. **c** Es preveu per als qui han exhaurit tant la prestació com el subsidi conjuntament o indistintament.
15. **a** Mantenir-lo fins que s'assoleixi una taxa de desocupació inferior al 18%.

Bibliografia

Blasco Lahoz, J. F. (2012). *La protección por cese de actividad en el régimen especial de trabajadores autónomos*. València: Tirant lo Blanch.

Blasco Lahoz, J. F. (2011). *Protección de las personas en situación de desempleo*. València: Tirant lo Blanch.

Cervilla Garzón, M. J. (2013). *La protección por cese de actividad para los autónomos independientes*. Albacete: Bomarzo.

Diversos autores (2004). *Desempleo, XV Congreso Nacional de Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.

Diversos autores (2012). *Protección Social y Comunidades Autónomas*. Madrid: Cinca.

Diversos autores (2015). *La protección por desempleo*. Murcia: Asociación Española de Salud y Seguridad Social, Laborum.

Diversos autores (2016). *La política y el Derecho del empleo en la nueva sociedad del trabajo. Libro homenaje a la profesora Rosa Quesada Segura*. Sevilla: Consejo Andaluz de Relaciones Laborales.

Esteban Legarreta, R. (2006). *La renta activa de inserción*. València: Tirant lo Blanch.

Lasaosa Irigoyen, E. (2011). *La prestación por cese de actividad para trabajadores autónomos*. Navarra: Aranzadi.

Lopez Cumbre, L. (1998). *La prejubilación*. Madrid: Civitas.

Lopez Cumbre, L. (2016). "Regulación desde la presunción de fraude. Un desempleo contributivo cada vez más coactivo", dins *La política y el Derecho del empleo en la nueva sociedad del trabajo. Libro homenaje a la profesora Rosa Quesada Segura*. Sevilla: Consejo Andaluz de Relaciones Laborales.

Monereo Pérez, J. L. 2003 *Las nuevas políticas de protección por desempleo y su reflejo en el sistema jurídico*. València: Tirant lo Blanch.

Sánchez-Urán Azaña, Y. (2010). *El desempleo de los trabajadores autónomos*. Madrid: Civitas.

Toscani Giménez, D. (2004). *El nivel asistencial de protección por desempleo*. València: Tirant lo Blanch.

Viqueira Perez, C. (1995). *La prestación por desempleo*. València: Tirant lo Blanch.

